

SLOVENE

»SLOVENE« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:

za celo leto naprej . . .	K 240—
za pol leta . . .	120—
za četrt leta . . .	60—
za en mesec . . .	20—

Za inozemstvo celotno K 480—

== Sobotna izdaja: ==

za celo leto	K 40—
za inozemstvo	80—

== Cene inseratov: ==

Enostolpna petlinna vrsta malih oglasov po K 4— in K 6—, veliki oglasi nad 45 mm višine po K 8—, poslana itd. po K 12—.

Pri večjem naročilu popust.

Izbija vsak dan izvenredni ponedeljki in dnevi po prazniku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik SKZ.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Kopirati se ne vračajo; nerazpisane pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran. ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Ministrstvo za socialno politiko.

Minister za izenačenje zakonov g. Marko Trifković je na tretji redni seji zakonodajnega odbora dne 2. t. m. izjavil, da bo treba zmanjšati število ministrstev, da se izboljša finančno stanje. G. dr. Laza Marković je takoj predlagal, da se odpravi ministrstvo za socialno politiko kot nepotrebno in se njegov delokrog dodeli drugim ministrstvom. Odbor je sklenil, povprašati za mnenje posamezne klube, predno o predlogu glasuje. V demokratskem klubu je bila prvotno velika večina za ukinjenje ministrstva za socialno politiko, češ da naj se reševanje socialnih vprašanj prepusti privatni iniciativi. Ker se je pa temu protivil minister za socialno politiko in grozil, se je klub konečno odločil, da ostane ministrstvo za socialno politiko samostojno, zavrgel je pa tudi dr. Kukovčev predlog, naj se ministrstvo za narodno zdravje spoji z ministrstvom za socialno politiko.

Reševanje socialnih vprašanj naj se prepusti privatni iniciativi! Ni-li tak sklep zausnična pojmovanju o socialnih dolžnostih države in pluska v obraz socialnomislečemu človeku? Socialna vprašanja so postala tako pereča, da se jim ne more nobena država izogniti; razgibala so po vsem svetu močne stranke in mogočne države, imela so celo največji delež pri razgibanju revolucije v Rusiji in to orjaško državo za daljšo dobo treščila ob tla, ker njeni stari državniki niso umeli svoje socialne naloge. Socialna zakonodaja tvori v vseh modernih državah eno izmed najvažnejših nalog vsake vlade. Zato pač nobena vlada, ki razume podobne socialne potrebe, ne bo degradirala socialnega ministrstva na oddelke pri drugih ministrstvih.

Ne moremo verjeti, da bi tak reakcionaren predlog mogel dobiti kdaj v zbornici večino, toda dejstvo, da se je pojavil, kaže, da je pri sedanjih vladnih strankah bore malo smisla za socialna vprašanja.

Povod predlogu g. dr. Laze Markovića je bila težnja, da se državni izdatki zmanjšajo. In vendar smo prepričani, da bi ukinjenje ministrstva za socialno politiko na državnem proračunu ne izpremenilo mnogo. Uradništvo bi se pridelilo drugim ministrstvom in bi pod drugimi tituli delalo naprej, le njihov delokrog bi bil zmanjšan in prestala bi skoro vsaka iniciativa za reševanje socialnih vprašanj. Čisto naravna posledica bi bila, da bi se ukiniti tudi oddelki za socialno skrb pri pokrajinskih upravah in, kar so dosedaj tam zasnovali dobrega, bi se opustilo, oziroma prepustilo — privatni iniciativi. Naravnost klasično!

Noben pameten človek ne bo proti varčevanju z državnim denarjem, toda vprašal se bo, kje naj se varčuje. Ako po posameznih ministrstvih in uradih odpusti vlada velikansko število tistega uradništva, ki sploh nič ne dela in je za resno delo sploh nesposobno, ki igra sedaj pod protektoratom vladnih mož samo vlogo parasitov, bo vlada prihranila več, kakor če opusti samostojno ministrstvo za socialno politiko. Koliko stanejo neštevilne komisije, ki se vršijo samo zato, da morejo delati izlete v pokrajine in inozemstvo gospodje, ki si radi ogledujejo »tuje kraje, tuje šege« na državne stroške. Milijarde bo prihranila vlada, ako pri raznih dobavah za državo ne bo igrala več prve violine korupcija v obliki provizije, kakor se je to dosedaj čestokrat dogajalo.

Koliko državnega denarja je sedanja vlada potrošila brez vsake potrebe v zgolj strankarske in kulturnobojne namene. Samo dva vzgleda iz Slovenije: V Mariboru je vlada v čisto nepotrebno, pa tudi nemogočo konkurenco staremu in izbornemu učiteljsku, ki ga vodijo šolske sestre, reaktivirala državno žensko učiteljsko, da je spravila pod streho njegovega novega ravnatelja Voglarja, eksponenta demokratske stranke v Mariboru. V Ljubljani je — tudi brez vsake potrebe — delila ravnateljstvo učiteljska v dvojno ravnateljstvo.

Največ pa bo vlada prištedila, kadar bo spravila finančno in trgovinsko politiko v red in v nek sistem, ki se bo oziral na

državne finance in na splošno dobrobit vsega ljudstva, ne pa na koristi posameznih vladij prijaznih izvozničarjev in uvoznikov ter bank. Kadar bo vlada storila to svojo

dolžnost, se ji ne bo treba več baviti z razglabljanjem, ali naj ukine najvišje kulturne in socialne institucije, da zniža izdatke v državnem proračunu.

Seja narodne skupščine.

Belgrad, 4. nov. Četrty redni sestanek narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10.30 uri. Seji je prisostvoval g. Stojan Protić in zavzel mesto v radikalnem sektorju v prvi klopi pri g. Momčilu Ivaniću. Pozdravili so ga nekateri poslanci iz radikalnega in Jugoslovanskega kluba.

Odobren je bil najprej zapisnik o prejšnji seji. Naznanilo se so prošnje in odkazale pristojnim odsekom Prečitala se je zahteva pravosodnega ministrstva, da se sodišču izročijo narodni poslanci Pavel Matić, Štefan Radić, Večeslav Wilder in Štefan Barić. Odkazala se je imunitetnemu odseku.

Pri ustnih vprašanjih je izjavil posl. dr. Momčilo Ivanić, da je že začetkom meseca maja t. l. vložil interpelacijo radi dogodkov v bjelinskem okraju. Predsednik dr. Ribar je odgovoril, da se morajo interpelacije obnoviti, ker je sedaj sklicana redna narodna skupščina, in da bo interpelacija potem, ko bo vložena, imela prednost.

Nato skupščina preide na dnevni red: Volitev odseka za proučevanje zakonskega predloga o razdelitvi države na oblasti in o oblastni in srezki samoupravi ter o splošni upravi. Ko so bili izvoljeni trije kon-

trolorji, se je izvršila volitev. Predsednik je naznanil, da je za kandidatno listo radikalne stranke, katere nosilec je Nastas Petrović, glasovalo 68 poslancev in da dobi torej ta lista 7 članov v odsek; da je za kandidatno listo demokratskega kluba, katere nosilec je dr. Voja Marinković, glasovalo 64 poslancev in da vstopi v odsek 6 poslancev; da je lista muslimanskega kluba, katere nosilec je dr. Hallibeg Hrasnica, dobila 21 glasov in da vstopita 2 poslanca v odsek; da je lista Samostojne kmetijske stranke z nosilcem Ivanom Urekom dobila 8 glasov in 1 poslanca v odsek; da je dobila lista Jugoslovanskega kluba z nosilcem dr. Hohnjecem 16 glasov in 2 poslanca, lista zemljeradniškega kluba z nosilcem Franičem 13 glasov in 1 poslanca in lista socialnih demokratov in republikancev z nosilcem dr. Korunom 13 glasov in 1 poslanca v odsek. Potemtakem je bilo izvoljenih v odsek 20 poslancev. Ta odsek bo imel prvo sejo jutri 5. t. m. — Nato je predsednik dr. Ribar zaključil sejo in odredil prihodnjo za nedeljo dne 6. novembra ob 10. uri z dnevnim redom: Prisega Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. na ustavo.

Odstavitev Habsburžanov.

Budimpešta, 4. nov. Narodna skupščina. Zbornica je razpravljala o zakonskem načrtu o ukinitvi vladarskih pravic bivšega kralja Karla IV. in o nasledstvu habsburške vladarske hiše.

Poročevalec državnopravnega odseka, poslanec Štefan Rubinek je podal odseku poročilo in v imenu državnopravnega odseka je priporočal zbornici, naj sprejme zakonski načrt v celoti.

Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da zakonski načrt ni posledica razvoja normalnega konstitucionalnega življenja, temveč posledica dogodkov zadnjih dveh tednov. Sedaj je bil predložen narodni skupščini zakonski načrt, ki je z eno potezo prečrtal razvoj štirisolet. Dve okoliščini sta bili, ki sta povzročili, da je položaj v kratkem času dozorel: 1. Oni lahko miselni poizkus, katerega žrtev sta bila bivši kralj in njegova dinastija (medklici poslancev Friedrichove stranke: »Živel kralj! Klici s klopi stranke malih poljedelcev: »Sramotilci mažarstva!«) kakor tudi mir naroda, 2. ono pohlepno stremljenje, ki se je radi tega poizkusa pokazalo pri naših sosedih in katerega namen je bil vmešavati se v naše notranje zadeve in izsiliti izvršitev njihovih zahtev z oboroženo močjo. Dogodki, je dejal ministrski predsednik, so nam še preblizu, da bi se dali predočiti v objektivni luči. Zgodovina bo izrekla o tem svojo sodbo in on se z mirno vestjo uklanja tej sodbi. Njegova vest je čista in on je prepričan, da je izvršil svojo dolžnost napram domovini. Hkrati pa mora izjaviti, da v imenu mažarske vlade in mažarskega ljudstva slovesno protestira zoper tuje vmešavanje (živahno pri-trjevanje v vsej zbornici), ker je storila mažarska vlada vse iz svojega lasnega nagiba, ko se je postavila zoper restavracijo Habsburžanov in jo onemogočila. Ne razlogi, temveč določene namere so vodile do vmešavanja. (Medklici: »To je bilo izsiljevanje!«) Slovesno moramo protestirati ne le proti vmešavanju v naše notranje za-

deve, temveč tudi zoper to, da so bile stavljene nekatere zahteve, ki se tičejo tega vprašanja le malo in ki kršijo trianonsko mirovno pogodbo. Govornik se ne mara baviti z diplomatskimi notami, ki so bile izmenjane. Omenja le n. pr. da je bilo govora o razorožitvi. Ta zahteva pomenja ali v trianonski mirovni pogodbi vsebovano razorožitev, v tem obsegu, kakor ga predpisuje pogodba, ali pa gre za to, da se stavljajo posebne zahteve, prejkone take, ki prekoračujejo poprej omenjeni obseg. More se le smehljati, da hočejo državi naprtiti mobilizacijske stroške male antante, ker je mažar. vlada napela vse moči, da je onemogočila stremljenja, ki so ogražala notranji mir Mažarske. Akotudi se je govorilo o izvršitvi mednarodnih določb mirovne pogodbe, se mora to nanašati le na beneški dogovor.

Ministrski predsednik grof Bethlen je poudaril glede zahtev, katerih posledica je pričujoči zakonski načrt, da je mažarski narod moral izbrati pot miru. Čeprav Mažarska ni ničesar storila za kaljenje miru, se je mir vendar ogrožal. Razlagati je to s tem, da ima Mažarska še vedno privlačno moč za narode, ki prebivajo v karpatski kotlini. — Naposled je naglašal ministrski predsednik, da se bo Mažarska ravnala po mirovni pogodbi.

Budimpešta, 4. novembra. Ker se debata o detronizacijski predlogi danes ni mogla končati, se bo glasovanje o predlogi v prvem in drugem branju vršilo jutri; za tretje branje pa se bo morala določiti nova seja. Kakor se govori v parlamentarnih krogih, bo imela narodna skupščina sejo tudi v nedeljo, ker poteče v ponedeljek rok, ki ga je stavila ententa. Ko bo opravljena predloga, bo vlada demisijsinirala. Kakor je izjavil minister Bernolak nekemu časnikarju, ne gre samo za formaliteto, marveč odgovarja zahtevam ustavnosti, da sproži vlada vprašanje odgovornosti.

RADIKALCI ZA UKINJENJE MINISTRSTVA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Zagreb, 4. nov. »Riječ« poroča iz Belgrada: Snoči je radikalni klub sprejel predlog, da se ministrstvo za socialno politiko ukine, obdrži pa ministrstvo za narodno zdravstvo.

POOSTRENO STANJE V SUBOTICI.

Subotica, 4. nov. V mestu vlada poostreno stanje. Lokali morajo biti zaprti ob

23.; pozneje je prebivalec bivanje na ulici prepovedano. Ta naredba se je razširila tudi na vse kraje, ki se nahajajo ob mažarski meji.

ARETACIJA DRUŽINE RAKOWSKY.

Bratislava, 4. novembra. (Izvirno) Poleg Stefana Rakowskega so bili aretirani tudi njegova žena, sin in hčerka, ki so bivali na Slovaškem.

Občni zbor Jugoslovanske kmetijske zveze

se bo vršil v četrtek, dne 10. novembra ob 10. uri dopoldne na verandi hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Poročilo o političnem položaju načelnika JKZ poslanca Brodarja.
4. Gospodarsko-zadružne naloge JKZ, poroča poslanec V. Pušenjak.
5. Volitev načelnika in celotnega odbora.
6. Slučajnosti.

Vse Kmetijske zveze pozivljam, da se po svojih zastopnikih občnega zbora udeležijo.

Janez Brodar l. r.
načelnik JKZ in narodni poslanec.

Moratorij?

»Beogradski Dnevnik« od 3. t. m. javlja, da ima finančni minister dr. Kumanudi v Angliji, poleg zaključitve vnanjega posojila še važno nalogo, da uredi odlok plačevanja dolgov, ki jih imajo naši trgovci v inostranstvu. Kakor doznava »Beogradski Dnevnik«, je belgrajska trgovska zbornica prejela poročilo svojega delegata, da so trgovske zbornice v Londonu, Manchesteru in Brandfordu pristale na to, da se plačevanje obvez naših trgovcev odloži na 6, 9 in 12 mesecev in sicer pod pogoji: Kadar poteče plačilni rok, vplača dolžnik polovico dolga pri banki, ki jo bodo v to svrhu sporazumno odredili, in sicer po kurzu istega dne, za ostanek dolga, t. j. za ostalih 50 % pa bo treba dati pisмено obvezo s sigurno garancijo. Ravno tak sporazum bi imel skleniti dr. Kumanudi tudi s francoskimi in italijanskimi trgovskimi zbornicami.

Tako poroča »Beogradski Dnevnik«. Vest o moratoriju ni nova, toda ko se je pojavila prvič, so jo odločno dementirali, bodisi iz lastnega spoznanja, da mora prošnja za moratorij silno neugodno vplivati na ceno našega denarja in na naš kredit v inostranstvu, ali pa pod pritiskom zlasti zagrebških gospodarskih krogov, ki so bili moratoriju odločno protivni. Verjetno pa je, da se res kaj podobnega plete za kulisami pod vplivom belgrajske »čaršije«. »Visoki« kurz našega denarja da sklepajo na to.

Ker je stvar silne važnosti, je dolžnost vlade, da celo zadevo točno in hitro pojasni. Moratorij v dobi vojaških vpoklicev je silna gospodarska nevarnost.

Položaj v Portorose.

Trst, 3. nov. Italijanska politična javnost se mirzično zanima za potek konference v Portorose. Konferenca se je pač sešla na italijansko iniciativo pod njenim pokroviteljstvom in bo trpel italijanski politični prestiž, ako se bo izjalovila. Razen tega bi Italija v Portorose rada popravila, kar je v svoji vlogi v mažarskem vprašanju izgubila nasproti mali antanti. Zato je italijanski javnosti toliko ležeče na poteku portoroške konference.

Kakor poroča posebni dopisnik »Ere Nuove«, razpoloženje na konferenci ni ravno ugodno. Med delegacijami vlada očitno nezaupanje in preprečuje vsako zblizanje. Vrh tega, kakor se zdi, jugoslovanski in rumunski delegati sploh nimajo obsežnejših pooblastil in ne mislijo na kake pozitivne sklepe, marveč iščejo le informacij o načrtih nasprotnikov. Veliko zaupnost je opažati med jugoslovanskimi in češkoslovanskimi ter francoskimi delegati, ki imajo neprestane pogovore med seboj. Poljska delegacija je pa s francosko sploh eno.

Italijanski predsednik konference se iz vseh sil trudi, da bi spravil nekoliko harmonije v konferenco in ustvaril potrebno ozračje za sporazum, a doslej brez uspeha. Na desno in levo zatrjuje, da je Italija iskrena za Italica in varuhinja vseh nasledstvenih dežela brez razlike, a v resnici najde razen pri Mažarih... Kljub temu za-

trjuje poročevalec »Ere Nuove«, da še niso splavale po vodi vse nade v uspeh konference in da je treba počakati do nadaljnjega razvoja.

Vpoklic na Mažarskem.

Praga, 4. novembra. (Izvirno) »Narodni Listy« poročajo iz Bratislave, da se Mažarska vedno bolj oborožuje. Vpoklicani so vsi moški do 40. leta.

Poljski zunanji minister v Pragi.

Praga, 4. novembra. Vsi listi se bavijo s prihodom poljskega zunanjega ministra Skirmunta v Prago. »Československa republika« pravi, da je ta pet izhodna točka za razmerje med Českoslovaško in Poljsko. Dogovorjeno je že, da se bodo spori po možnosti odpravili z neposrednimi dogovori in razsodbami v smislu določb zveze narodov s prizivom na razsodišče. Posvetovanja v Pragi bodo uredila zadeve, ki so obema državama skupne. Treba pa se je tudi dotakniti češke in poljske politike napram Nemčiji. Varstvo skupnih interesov bo skupna črta napram Nemčiji.

Albanija prosi za posredovanje zveze narodov.

Bern, 4. nov. Tiranska vlada se je znovalno obrnila na Zvezo narodov in na vlade veselih s prošnjo, da preprečijo nadaljnje prodiranje jugoslovanskih čet v severni Albaniji. Pravi, da se skušajo Jugoslovani približati Vuriji, velevažni strateški postojanki.

ODELKI MINISTRSTVA ZA POLJEDELSTVO.

Belgrad, 4. nov. Kakor se doznava, se je v ministrstvu za poljedelstvo in vodo izdelala uredba, s katero se odpravljajo oddelki pokrajinskih uprav v Sarajevu, Splitu, Zagrebu in Ljubljani, ki so dosedaj opravljali poljedelski resort. Namesto ukinjenih oddelkov se bodo v Zagrebu, Sarajevu, Splitu in Ljubljani ustanovili oddelki ministrstva za poljedelstvo in vode. Ti oddelki bodo odvisni samo od tega ministrstva in bodo poslovali po njegovih navodilih; samo za predloge splošnega značaja in v osebnih stvareh bodo oddelki predhodno prosili za mnenje pokrajinskega namestnika, preden bo ministrstvo sklepalo, kakor to predpisuje ustava.

ANGLEŠKO-JAPONSKO-AMERIŠKA ZVEZA.

Dunaj, 4. novembra. (Izvirno) Iz Londona se poroča, da bo Japonska na washingtonski konferenci izjavila, da je pripravljena, da se pridruži angleško-japonsko-ameriški zvezi in da odstopi od japonsko-versailleske pogodbe.

RAZOROŽITEV MADŽARSKE.

Praga, 4. novembra. (Izvirno) »Česko-Weyoand. Prošnjo Horthyja, da bi se razorožitev Madžarske vodil najbrže general Weygand. Prošnjo Horthyja, da bi se razorožitev izvedla v 12 letih, je antanta odklonila.

KREDITI ZA AVSTRIJO.

London, 4. novembra. V zgornji zbornici je izjavil lord Crawford v odgovoru na vprašanje glede kreditov za Avstrijo, da imajo vlade vseh držav razen Zedinjenih držav in Holandije v svojih rokah zastavne pravice avstrijskih aktiv in da so pripravljene, izročiti jih nazaj. Vlada Zedinjenih držav je svoje dobrohotne namere glede kreditnega načrta naznanila komisiji zveze narodov in je trdno pričakovati, da ukrenejo Zedinjene države vse

potrebno glede zastavnih pravic, kadar sprejme kongres tozadevni zakon. Nizozemska vlada se z zadevo še bavi, a angleška vlada sili na brzo in ugodno odločitev. Angleška vlada meni, da se vse težkoče v najkrajšem času odstranijo.

Nov požig na Koroškem.

Iz Kazaz pri Sinčivasi nam poročajo: Še nismo se pomirili po požaru pri p. d. Kosu z dne 2. vinotoka in še komaj so tam ugasnile zadnje še tleče iskre, že spet so tri hiše naše vasi postale žrtev požara. Zakaj v noči od 21. na 22. m. m., ko je vsa vas že spala in je bilo čisto tiho na vasi, je naglo izbruhnil ogenj pri p. d. Rogaču, pri vsikdar rodoljubni hiši, v kateri gospodarita po smrti staršev zdaj dve v vsem značajni, vestni in poštenu sestri, Mojca in Franca David. Začelo je goreti v škopnici za skednjem. Naglo kakor bi trenil z očmi je bil ves skedenj, uta za steljo in v ozve, prostor nad hlevom, hiša s podstrešjem, dvema sobama in kuhinjo v ognju. Le okolnosti, da se je še pravčasno zbudil na vrhu speči deček Lorenc ter zapazil požar, ki se je bližal njegovemu ležišču, ter zavpil hiteč po stopnicah navzdol v vežo: »Teta, teta, gori, gori!«, se je zahvaliti, da si je družina mogla rešiti vsaj golo življenje, izpustiti živino in svinje ter spraviti izpod strehe še nekaj malega obleke in gospodinskih potrebščin. Ogenj je uničil vse, kar je dosegel gorljivega: slamo, seno, deteljo, žito, pleva, razna hranila, oblačila, perilo, gospodarsko orodje, zaboje, kišče, skrinje, duri, okna, pode, stene, stole in druge reči ter visoko ožgal tri velike na različnih straneh hiše stoječe starodavne lipe. Kljub temu, da ni bilo vetra, je planil ogenj od Rogača še na levo in desno in upepelil z bliskovito hitrostjo tudi pri sosedih: Ilgu (Luka Kumer) in Kolirju (narodno zavedna hiša) (Klara Falej) vse, kar ni bilo zidano ali železno. Pri Ilgu je zgorela hiša z novo gostilno, dva velika skednja z vso vsebino, t. j. vsemi letošnjimi gospodarskimi pridelki in raznimi gospodarskimi orodji in stroji, svinjaki in v podjunskega slogu postavljena stara dvonadstropna žitnica polna vsakovrstnega žita in drugih živil, zlasti zabele in moke. Istočasno se je vnelo zaradi velike vročine in suše tudi pri Kolirju, kjer je ogenj z lahkoto snel lesenine: skednja, hleva ter šele pred nedavnim časom na novo zidane hiše ter odnesel na svojih strašnih, vročih krilih v zrak uro za kola in svinjake, da se ne vidi, kje so stali. Tudi ta dva posestnika nista mogla izzemeti svinj in živine rešiti kaj več drugih reči. Zgorele so večinoma tudi kure in pri Ilgu tudi pridni hišni pes, ki je imel vprav policijsko naravo in je zlasti ponoči s pozornim očesom motril svojo okolico in pazil, kdo gre in pride, ta večer bil pa po neprevidnosti zaprt v skednju, iz katerega se ni mogel rešiti. V nevarnosti je bila tudi farna cerkev, župnišče, šola in vse druge hiše na vasi. — Škoda znaša skupno najmanj 11 milijonov nemškoavstrijskih kron. Največ škoda ima Ilgo, največji posestnik na vasi. Zavarovalnice pri »Phönix-u«, »deželni« in »Slaviji«, ki so jih dali posestniki po prvem požaru večinoma zvišati, kljub temu daleko ne pokrijejo nastalih škod, zakaj Ilgo je bil zavarovan za 800.000 nemškoavstrijskih kron (škoda nad 6 milijonov), Rogačevi za 120.000 nemškoavstrijskih kron (škoda okoli dva in pol milijona) in Kolirjevi samo za 50.000 nemškoavstrijskih kron (škoda okoli 3 milijone). Potrebba pri pogorelih je zlasti z ozirom na to, ker stojimo pred zimo in jim je zgorelo takorekoč vse, tudi denar, zelo velika.

Pa kako je nastal požar? Po neprevidnosti ne. Zakaj vse je že celo uro spalo, ogenj na ognjišču je bil pogašen in ni začelo goreti v dimniku ali v kuhinji, ampak v škopnici. Očividno je moral sovražni človek ogenj tam podtakniti, na kakšen način, ali z žigalico ali s tlečo cigaro ali z zažigalno vrstico, je vseeno. Mogel je to storiti, ker ga nihče ni mogel videti, ker je bilo vse temno. Gotovo je moral kdo malo prej na vas priti, ker so kratko pred požarom psi na vasi tako lajali. Slutili so sumljivega človeka. Da ni mogel nastati ogenj slučajno, je dokaz tudi to, da je začelo goreti ob istem času, to je ob pol 11. uri zvečer kakor zadnjič pri Kosu. Ali ni razvidno iz tega, da tiči v vsem namen? In zakaj je nastal požar spet v temni, popolnoma tihi noči, in sicer spet pri hiši, ki je glasovala lani za Jugoslavijsko? Ali se ne vidi iz tega cilj požigati pri »čuših«, kakor nas imenujejo, obvarovati pa one, ki so lani glasovali za Nemško Avstrijo? Pa slučaj je hotel, da je prišlo vse drugače, kakor je bilo zamišljeno. Kajti prvokrat, ko je pogorel Kos (2. okt.), je pogorel zraven tudi skedenj pri Žužovu, ki je bil kljub temu, da ne zna mnogo nemški, vedno »strammdeutsch«, in zdaj drugokrat tudi pri Ilgu, kjer so še 9. in 10. m. m. z godbo in plesom slovesno obhajali obletnico za Slovence nesrečnega plebiscita, kljub temu, da se je pogorišče pri Kosu še kadilo. Ali bi ne bilo lepše, da bi bili vsaj za letos to veselico opustili?

Prepričani smo, da nam Slovincem požiga zlobna roka, ki je tako zlobna, da ji je malo mar, če poleg naših pogorijo tudi drugi na vasi. Najhuje pri vsem tem je pa to, da človek ne ve, kdo je oni požigalec, da bi ga mogla oblast prijeti in izročiti zasluženi kazni.

Ta naš sum potrjuje obnašanje naših narodnih nasprotnikov, ki skušajo v javnosti odvaliti sum od sebe z najneumnejšimi govori. Tako pripovedujejo, da je bil oni jezdec, ki je ono kritično noč jezdil menda malo pred izbruhom požara skozi vas, srbski vojak, ki se je ponoči utihotapil čez mejo, ker podnevu ni mogel, in po izvršenem požigu spet odjedel nazaj.

Drugi spet pripovedujejo, da so v Prevaljah prijeli človeka, ki je imel napisanih 80 hiš, ki jih mora še vse posmoditi, in da bo morala vso škodo v Kazazah plačati Jugoslavija.

Tretji so spet prinesli poročilo iz Beljaka, kjer se jim je reklo, da požigajo komunisti, četrti spet trdijo, da je oni, ki požiga, najet in plačan od stavbnih mojstrov oziroma od zavarovalnic, ki na ta način mislijo doseči zvišanje zavarovalnih svot, pri tem pa pozabijo, da zadene zavarovalne družbe same pri teh požarih precejšnjo škodo.

Vsled teh požigov vlada med ljudstvom silen strah, tako da so postavile posamezne vasi v ta namen posebne nočne straže.

Vi pa, katerih zastopnik je v plebiscitni komisiji pred letom dni izjavil, da onih 15.000 ne boste zapustili, pomagajte nam v našem trpljenju, povzročenem po nesrečnem izidu plebiscita, z milodari v blagu in denarju!

Politične novice.

+ **Važno poročilo.** Belgrajska »Pravda« od 3. t. m. javlja: »Rumunija je naglasila, da moramo soglašati z veliko antanto. Češka in Rumunija so predložile, da ne vztrajamo na zahtevi odškodnine. Ravno tako sta te dve sprejele zahtevo velike antante, da ne zahtevamo od Madžarske, da kaznuje krivce. Za enkrat dela mala antanta na tem, da zagotovi razorožitev. Velika antanta je odbila zahtevo, da dobimo v (razorožitveni) komisiji svoje člane, ker je to v nasprotju z mirovno pogodbo. Mi bomo zahtevali, da dobimo vsaj zastopniške-strokovnjake. Velika antanta nam je dala pravo, da bomo vedno obveščeni v poteku razorožitve. Zahtevali smo skupno, da odstavi Madžarska tekom 8 dni po vkrepanju Karla celo dinastijo. To je bilo sprejeto. (O vsem tem smo dobili potrdilo na našem pristojnem mestu in da bo danes vlada izdelala noto v tem smislu.) — To poročilo prinaša »Pravda« v obliki brzojavke iz »Prage«, toda brez datuma. Iz

drugih novic o poteku kronskega sveta, ki je imel sejo 2. t. m., je pa razvidno, da se je baš s to zadevo pečal kronske svet, kar namigava »Pravda« sama s tem, da je to poročilo objavila pod naslovom »sinočnji« (t. j. od 2. t. m.) izveštajic. Iz vsega sledi, da je dobila »Pravda« svoje poročilo prejkone iz prve roke, t. j. od nekoga, ki je kronskega svetu prisostvoval. Postopanje demokratskih ministrov, da da-jejo svojim listom poročila o najnujnejših sejah, je primerno ožigosal že Stojan M. Protić v svojem »Radikal«-u. Slučaj »Pravda« dokazuje, da je imel prav.

+ **Cemu je potoval Pašić v Pariz?** Jako važno politično vprašanje je za nas razmejitve z Albanijo. Zaradi določitve jugoslovansko-albanske meje je po zahtevu uradnega belgrajskega Presbira tudi Pašić potoval v Pariz, da v osebnih razgovorih z vodilnimi francoskimi politiki doseže kakšen uspeh. Po svojem povratku v Belgrad bi imel Pašić poročati o svojih tozadnih uspehih na kronskega svetu. Kakor pa poroča »Pravda«, je Pašić na kronskega svetu svoje poročilo jako hitro končal, tako da nihče ne ve o njegovih uspehih ali neuspehih. »Epoha« poroča z druge strani isto in dostavlja, da je kronske svet sklenil, »naj Pašić piše pismo g. Briandu, francoskemu ministrskemu predsedniku, in v pismu naj navede razloge, ki so vodili našo vlado, da je odredila nastop naše armade preko dosedanjih mej. Dalje naj navede v tem pismu vse slučaje arnavtskih upadov in vso škodo, ki jo je država vsled tega trpela.

+ **Još né zna srpski.** V »Samoupravi« od 3. novembra čitamo: »Izjava. — Kao sin slovenskega plemena našega naroda, ki je najbolj zainteresiran na velikosti in moči naše države, smatram za svojo dolžnost, da pristopim k narodni radikalni stranki, ki je od svojega začetka največ delala in storila za naše osvobodjenje in narodno ter politično ujedinjenje, in prosim, da sprejme to mojo prijavo. — Belgrad, 1. novembra 1921. — Dr. Leopold Lenard.« — Komu naj častitamo, ali g. doktorju ali radikalni stranki?

+ **Ta pa že zna srbsko.** »Samouprava« od 3. t. m. priobčuje sledeči dopis iz Slovenije: »U srezu Črnomelj osnovane su ovo dana dve organizacije Narodne Radikalne Stranke i to u opštini Krasinac i Groblje. Obe organizacije su konstituisane i izabrale svoje časnštvo. U opštini Krasinac izabran je za predsednika Narodne Radikalne Stranke Miko Jaklević, za podpredsednika Jože Županić, za sekretara Miho Jakovčić, odbornici Janež Županić, Mikuč Županić, preglednici: Matija Krožan i Janes Črnič. U opštini Groblje izabran je za predsednika organizacije Ivan Papić, za podpredsednika Miho Itapavc, za sekretara Miko Željko, za blagajnika Jure Županić, za odbornike: Alojzije Novak i Jože Dragov, za preglednike: Jure Kralj i Jure Pezdirec-Gracin. Organizaciju je izvršio naš prijatelj g. dr. Miko Županić. — »Samouprava« je pozabila dostaviti: z rodbino.

+ **Vprašanje odškodnine.** Na zadnjem kronskega svetu, kjer so sklepali odgovor na zahteve velike antante, so govorili tudi o vprašanju odškodnine, katero naj bi nam plačala Madžarska na račun stroškov za sedanje »orožne vaje«. Uradna poročila ne javljajo o nikakih tozadevnih sklepih, pač pa poroča »Epoha«, da izgleda, da je naša vlada voljna udati se želji velikih zavznikov in da bo od te zahteve odstopila. »Kakor znano, zahteva vojni minister izredni kredit v znesku 800 milijonov kron za kritje vojaških stroškov. Resnični stroški bodo seveda znatno večji, vse to pa bo morala plačati naša država sama.

France Zvenkeli.

Pavle in njegova punčka.

Carinarska dogodivščina.

Kmetič Pavle izpod Ljubne gore je dobil brzojavko iz Nemškega Gradca. Še nobene ni nikoli dobil in ta prva in edina mu je razodela, da mu je umrla teta v Gradcu.

»K pogrebu moram,« je govoril svoji ženi in sedel za mizo v pozno noč ter svaikal brzojavko med prsti.

»Ali misliš, da te je kaj postavila v testament?«
»Tega ni storila, saj ima sina in hčer.«
»Pa nikar ne hodi. Doma pojdi k maši zanj.«
»Ampak če bi me po Nemškem Gradcu opravljali, češ, brzojavili smo in mi veleli na pogreb, pa ga ni, srovača, ali bi te ne bilo sram?«

»Pa pojdi.«
»Zapravi bom seveda nekaj.«
»Pa nikar ne hodi.«
»Če mi pa ti napraviš brašno za pot, zavoljo same vožnje nas tudi ne bo kraj.«

»Kaj tista vožnja; za samo kožo od slepe lisice, ki je zvitorepa našla pot v tvojo pas, si dobil toliko, da se pripelješ tja in nazaj.«

»Saj res. Lojzka, ti imaš vedno prav. Kar pripravi.«

Zjutraj je Pavle na vse zgodaj oprtal nahrbtnik. Še čisto gorke pečene kokoši ga je grela na hrbtu prav do Hvega, v njeni družbi so tesno skrčene dremale tri klobase in pod njimi je ležala prešerna štruca na mleku zmesena in s rozinami potresena.

V Ljubljani se je Pavle z vso težavo doprešal do policije, da bi dobil polni list.

Pa ga mu niso dali takoj. »Kako je z davki? Ali ste jih plačali?«

»Sem in jih bom še, kar bo to napisali.«
»Ne verjamemo. Potrdilo od davkarja.«

»Za zlomka,« se je razhudil Pavle: »Saj imam živino, konja, njive — če umrjem na Nemškem — vse to ostane doma in tam poiščite, kar gre kralju.«

»Potrdilo? Z Bogom! — Kaj želite?« se je obrnil uradnik k drugi stranki.

Pavle je šel in da je srečal prijatelja izpod Ljubne gore, prijel bi ga bil za komolec in ga potegnil seboj k Figovu, kjer bi bila na vse zgodaj pojedla kokoš in klobase in Pavle bi bil reknel: Adijo teta in Nemški Gradec. Ko pa te izkušnje ni srečal, je šel na davkarijo.

Ko se je še tam spričnil z davkarjem in trdil, da še nikoli ni imel sekutorja v hiši, je dobil potrdilo o plačanih davkih in z njim je dobil polni list.

Pavle se je smejal v pest in si je tiho mislil: Oj vi, cestinarji, da bi vedeli, kako sem pet koštrunov vtihotapil čez mejo in dvajset tobakov povrhu, ne bi bili zapisali: Vse plačano. Zmagonosno je hodil po peronu in čakal vlaka. »Še vas bom napet najstij, vi cestinarji,« je skelpal hude grožnje in se oddepal.

Pred Mariborom vstopijo carinarji.

»Pojdite ven,« mu namigne skrivnostno mož naredb.

V tistem hipu si je Pavle domislil koštrunov in tobaka, pa mu je bliskoma šinilo v glavo: Če so za menoj telegrafirali.

»Pokažite denar!«

»Prosim, jaz sem vse davke plačal.«

»Što me briga; denar sem.«

»Jaz grem k pogrebu. Teta mi je umrla.«

»Što mi če teta. Denar!«

»Kaj sem pa naredil?«

Carinar je toplotni z nogo ob tla in potipal za pas, kjer je tičal revolver.

Pavle je s tresočo roko izvlekel listnico in jo krčevito držal v roki.

Carinar mu je je oblastno potegnili iz rok in začel brskati po njej.

»Samo to?«

»Jed mi je žena preskrbel.«

»Ojvežite nahrbtnik!«

»Saj bom vse pojedel.«

Carinar seže v nahrbtnik.

»Dobro. Naprejš! In se loti drugega popolnika.«

Pavle je zavezal nahrbtnik in se muzal. »Spet sem jih. Za pet dinarjev, ki jih imam v telovniku. Takoj jih zapijem. Kot bi jih bil na cesti našel.«

Na prvi nemški postaji pogleda, če kaj točijo. Bo. Plane iz voza in gre nad vino.

»Četri vina!«

»Dvajset kron.«

Pavle postavi na mizo bankovec za 5 dinarov. Natakari ga pogleda in ponovi: »Dvajset kron.«

»Ze dobro,« maha Pavle z roko. Izpije in gre. Natakari se mu klanja in klanja, da se je Pavle obrnil in se mu odkril.

»Presneto so hvaležni Nemci in vlnudni, kar se da,« razlaga Pavle v vozu sopotniku. Za teh dvajset kron sem carinarja okanil in sem jih zato zapil. Sedaj pa tako zabujam.«

»Kakšen denar ste pa dali?«

»Kakšen? Takega za 20 kron.«

»Jugoslovanskega?«

»Našega, seveda.«

»Ali ne veste, da ta plača 200 nemškoavstrijskih kron. Natakari se vam ni zastonj klanjal. Drago vino! Po 800 K liter! Ali ga še kaj kupite po tej ceni?«

Pavle se je ugriznil v ustnico. »Prava reč,« je dvignil roko in si popravil revne brke pod nosom. V resnici ga je bilo pa strašno sram in zato se je maščeval nad sopotnikom s tem, da je babato pripovedoval o svoji živini. Posebno je hvalil svoja konja, dasi je imel samo enega in še tisti je bil tako majhen, da so mu sosede doma nagajali, češ, ali mu ga je Miklavž prinesel.

Pavle je brez nadaljnjih stitnosti prišel v Gradec, pokopal teta in z brašnom pripravil žlahti mrtvaščino, kakor se je niso nadejali. V testament ga teta ni postavila, toda žlahta je bila hvaležna za pojedino in mu je dala od dediščine tetino kočemačko, slovenski molitvenik »Dušno pašo« in cekar.

Pavliž je zmašil kočemačko v nahrbtnik, navrh dejal dušno pašo, cekar nataknil na roko in se poslovil.

»Seveda, kakšno židane rute, take, bolj vesele barve, pa ni imela teta. Veste, saj sem hvaležen tudi za te reči, ampak za Lojzo bi rad prinesel nekaj boljšega.«

»Teta ni nosila rute,« je rekla žlahta. Po premisleku in ob spominu na pečeno kokoš in na kranjske klobase pa se je žlahta omečila in ponudila Pavletu šerpeco pokojne tete.

»Sapramiš,« je potegnili Pavle sapo k sebi

Madžarska propaganda. Madžari se silno trudijo, da drže madžarsko vprašanje vedno na dnevnem redu evropske politike in da bi bilo rešeno v njihovo korist. Predvsem razširjajo po Evropi razne brošure; razširili so 24 brošur, pisanih v angleškem jeziku, 17 v francoskem in 8 v italijanskem. Število teh brošur znaša nad 300 tisoč! Ako dodamo še brošure, pisane v drugih jezikih, jih je nad pol milijona. Potem razširjajo razne albume z izvrstnimi slikami in z besedilom v vseh evropskih jezikih. Najvažnejši propagandni listi izhajajo v angleškem in francoskem jeziku. Lansko leto so razposlali raznim evropskim politikom 2250 paketov raznih knjig in brošur. Na Madžarskem so ustanovili posebno ligo, ki stoji v zvezi z velikimi tvrdkami v Londonu, New Yorku, Parizu, Bernu, Ženevi in v Milanu, ki brezplačno razširjajo ligine brošure. Liga stoji v zvezi z različnimi časnikarji; tako n. pr. je napisal Amerikanec Roberts en članek (z ilustracijami) o severni Madžarski, drugega pa o razdelitvi Madžarske. Oba članka sta izšla v listu, ki ga tiskajo 3 milijone izvodov. Za propagando so poslali v inostranstvo 9 tajnikov, ki so delali z velikim uspehom v Švici, v Italiji, na Holandskem itd. Priredili so tudi več madžarskih razstav. Vlada podpira v inostranstvu 18 dnevnikov, da pišejo ugodno za Madžare. Madžarska liga razpolaga s 180.000 naslovi, na katere pošilja svoje brošure (Po »Epohi«).

Šolstvo.

DESETLETNICA POMOŽNE ŠOLE V LJUBLJANI.

S pravkar pričetim šolskim letom je stopila ljubljanska pomožna šola v deseto leto svojega dela. Ustanovljena je bila v začetku šolskega leta 1911/12 z otvoritvijo prvega razreda. Že v par mesecih (iste leta v novembru) je dobila paralelni razred. Do 1. maja 1918 je imela pomožna šola samo dva razreda. Imenovanega dne se je otvoril tretji razred. Leta 1919/20 se je pomožna šola razširila v petrazrednico in je bil od šolske oblasti dovoljen tudi pripravljalni in šesti razred. Leta 1920/21 je pričelo tudi s pripravljalnimi razredom (namenjenim onim otrokom ki še niso godni za pouk v prvem pomožnem razredu). Z letošnjim letom se je izpopolnila pomožna šola s šestim, t. j. zadnjim razredom.

Pomožna šola je imela do sedaj 159 gojencev, letos jih je 73. Od izstopivših učencev je zaposlenih 16 v raznih rokodelstvih, 6 v tovarnah, 3 v trgovini, 7 pri poljskem delu, 10 pri domačem delu, 4 pri kolportirju, 2 sta v državnem vzgojvališču, 1 je v hiralnici, 1 v sirotišnici, 3 so v domači oskrbi, 9 se jih je izselilo v druge šolske okolišče, 8 jih je umrlo. Nezaposlenih je 8.

Ker je v naši javnosti skoro popolnoma neznano delo pomožne šole, pričujemo kratek opis bistva pomožne šole. Pomožna šola je namenjena malo nadarjenim otrokom, ki jim ljudska šola zaradi malonadarnosti in počasnosti pri učenju ne more nuditi potrebne izobrazbe. Zaradi svoje manjnadarnosti namreč ne morejo slediti skupnemu razrednemu pouku, temveč morejo uspevati le pri posebnem urejenem individualnem pouku. V ta namen ima pomožna šola lasten vzgojni in učni načrt, posebno učno postopanje, individualen pouk (zato največ 12 otrok v razredu) in nekatere posebne učne predmete (gimnastika čutov, artikulacija, oblikovanje, rokotorni pouk i. t. d.), ki so uspešna sredstva za njeno smoteno delo. Jasno je tedaj, da se pomožna šola ne da primerjati z ljudsko šolo, ne glede na črta in tudi ne glede vzgojnega in učnega dela.

Iz tega je tudi razvidno, da je premestitev otrok iz pomožne šole nazaj v ljudsko šolo brezuspešna, ker razredi pomožne šole ne odgovarjajo onim ljudske šole. Vendar je učni načrt sestavljen tako, da nudi kvalitativno in kvantitativno potrebno življenjsko izobrazbo. Po svojem bistvu spada pomožna šola v kategorijo specialnih šol (kakor one za slepe, gluhohe i. t. d.) in zahteva za svoje učne moči strokovno izobrazbo in strokovni izpit.

Žal, da so pouka na pomožni šoli deležni le otroci nekaterih šolskih okolišev (Ljubljana, Maribor, Mengeš, Jesenice). Za druge, zlasti za podeželske pa ni dobrih primerne oskrbe, ker še nimamo internata za manjnadarjene otroke in ne zavoda za slaboumne otroke. Le-ti zadnji se za sedaj zatekajo v hiralnice in sirotišnice, kjer pač ni za nje pravega mesta, ali pa, prepušeni domači oskrbi, pohajajo po cestah in so v zabavo poulični otročadi. Vendar je nujna potreba, da dobe tudi ti otroci svoj dom, saj imajo iste socialne pravice kakor njih zdravi in polnočutni tovariši.

Dnevne novice.

— † Josip Ferjančič. V Celovcu je umrl dne 30. oktobra g. Josip Ferjančič starosta celovških Slovencev. Pokojni se je rodil v Idriji leta 1849 in je že v mladih letih prišel v Celovec kot uradnik Alpinske mont. družbe. Ko je vstopil v pokoj, je sodeloval pri celovski slovenski posojilnici. Bil je vedno zavezen Slovenec, kar je še na smrtni postelji poudarjal in zahteval slovenskega duhovnika, češ: Slovenec sem bil, kot Slovenec hočem umreti. Pokojni zapušča vzorno ženo in sedem otrok, med njimi g. dr. Jos. Ferjančiča, dvornega svetnika in vodjo okrajnega glavarstva v Ljubljani. Pokopan je na št. rupertskem pokopališču pri Celovcu. Naj v miru počiva!

— Ponedeljski koncert »Ljubljane«! bo razen ene ali dveh skladb pokazal skoro samo take, ki so primerne za vse naše zборе, ki jih tudi boljši zbori po želji zmorejo brez posebnih težav. Zato opozarjamo na ta koncert zlasti pevce iz ljubljanske okolišice in nje bližine, da pridejo poslušat, kako se take pesmi pojo, da napravijo čim večji učinek na poslušalstvo. Prilika je ugodna, ker so cene jako nizke (stojišča samo 2 dinarja), koncert se pa že ob pol 10. konča.

— Duhovniki — uradniki. Kakor poroča »Pravda«, so duhovniki vseh ver pristali na zakonski načrt, da postanejo duhovniki državni uradniki. Kot poslednji so pristali na to katoliški duhovniki. — Beležimo kot kronisti.

— Iz srednje vasi v Bohinju. Občinski odbor v Srednji vasi ima, kakor znano, »samostojno« večino. Ta večina pa je na tako slabih nogah, da jo mora župan Hodnik čuvati z nepostavnimi dejanji. Dne 30. oktobra je zopet sklical sejo, ne da bi navedel — dnevni red. Očividno se je to zgodilo zato, da so samostojneži lažje prodrli s svojimi kandidati za krajni šolski svet. — Opozarjamo na nepravilno sklicano občinsko sejo okrajno glavarstvo v Radovljici in zahtevamo, da protipostavne sklepe z dne 30. oktobra anulira. Zahtevamo pa tudi, da se odbornik g. Korošec, ki je bil sodnijsko oproščen, takoj pokliče v občinski odbor, ker vemo vsi, da se vsa zadeva od gotovih faktorjev že mesece zadržuje, le, da bi se iznebili še za dolgi čas Koroščeve navzočnosti v občinskem odboru. Upamo, da nam ne bo treba apelirati v predstoječem na gospoda pokrajinskega namestnika.

— Nečuvana žalitev našega naroda od strani Južne železnice. Kar si dovoljuje Južna železnica z našim narodom, to pre-

sega meje vsake potrpežljivosti. Vlaki Južne železnice, ki vozijo iz Maribora do Prevalj, imajo v vozovih samo nemške napise. To pa zato, ker gredo ti vozovi iz Prevalj dalje preko meje na Koroško. To pa služi nemški propagandi na meji. Južna železnica upošteva torej Avstrijo že od Maribora naprej, da bi koroški nemčurji ne bili užaljeni, medtem ko popolnoma ignorira naš narod, na katerega zemlji vozijo ti vlaki nad 80 km. Tako početje je od strani Južne železnice naravnost nečuvno in močje le, ker je glavno ravnateljstvo Južne železnice na Dunaju. Vidi se, da hoče Južna železnica pokazati tujcem, da teče oz. da Maribor—Prevalje po nemški zemlji, da pripada ali da bo pripadala Avstriji. Treba je le poslušati nemške potnike, kako si oni razlagajo to od naše vlade še tolerirano drznost Južne železnice. Tako postopanje, spremljano z govorjenimi komentarji potnikov-hujskačev, škoduje ugledu naše države na meji mnogo. Idite in prepričajte se! In vendar pripada proga Maribor—Prevalje ravnateljstvu Južne železnice v Ljubljani. Čudno, da to ravnateljstvo tega (!) še do danes ni opazilo, dasi ima drugače dobro kontrolo na svojih progah.

— Carinsko-tarifni tečaj. Da se ustreže nastali nujni potrebi, seznaniti se s sedaj veljavnimi, obširnimi predpisi, ki urejajo naše carinstvo, kakor tudi s temeljnimi načeli carinskega tarifiranja in deklariranja, se odpre s privoljenjem oddelka ministrstva trgovine in industrije v prostorih Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani posebni carinsko-tarifni tečaj, ki ga bo vodila praktično izveščana učna moč. Tečaj bo trajal 6 mesecev in se bo po potrebi tudi podaljšal. Pouk se bo vršil vsak delavnik od 6. do 7. ure zvečer oziroma po dogovoru udeležnikov. Tečaj se priredi, ako se zgodi najmanj 15 udeležnikov, ki morajo kriti stroške tečaja. Pouk se prične 15. novembra 1921, ob 6. uri zvečer. Vpisovanje se vrši vsak delavnik od 11. do 13. ure dopoldne pri ravnateljstvu Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani in se zaključi 12. t. m. K vpisovanju je treba prinesiti zadnje šolsko izpričevalo. Obenem je treba položiti učnino. Nadaljna pojasnila daje ravnateljstvo.

— Gospodinjje in služkinje. »Stara gospodinja« nam je poslala to-le notico: Dne 28. t. m. je »Slovenec« prinesel iz vrst gospodinj nek triezan pomislek »Poselski zvezci«, ki sem ga povsem odobraval. V »Slovenec« dne 31. m. m. se je pa proti temu oglašila služkinja, ki na dolgo in široko dokazuje, kako upravičene so zahteve služkinj. Njen natančen račun nam kaže, da si hočejo svoje življenje po novem času urediti in z vsem potrebnim kaj najbolj preskrbeti. Služkinje pred vojno niso mislile na tako veliko izbiro obleke in perila, so bile bolj skromne in so si prihranile kolikor mogoče denarja za starost. In te zahteve pri današnji neznanosti dragotin! Marsikatera gospodinja bi bila vesela, če bi si mogla pri gospodinjstvu toliko prihraniti, da bi si vsaj polovico onih predmetov oskrbeli, ki jih zadnja služkinja navaja kot nujno potrebne. Pomisliti se mora, da so službe različne in plače tudi. Tudi uradniki niso vsi enako plačani, so med njimi tudi taki, ki imajo mesečno samo 4000 kron, 3000 kron, da celo samo 2000 kron. Po mnenju mladih služkinj bi se morala služba pri ljudeh s tako majhnimi dohodki kratkoma bolj kotirati. Resnica je, da so gospodinjje z malimi sredstvi največje reve na svetu. Tudi služkinje morajo to vedeti. Take gospodinjje skrbijo, kako naj bi sebe in svoje z življenjem preskrbele, ne morejo pa misliti na nove obleke in perilo. Krpaajo stare srajce, stare nogavice, stara krila. Tudi stare služkinje se še zadovoljujejo s stariimi stvarmi, a moderne služkinje hočejo vse novo. »Hikarij« ne marajo. Noben gospodar in nobena gospodinja ne more ničesar imeti proti upravičenim zahtevam služkinj; naj se jim pomaga kolikor mogoče. Tisti, ki v izobilju živi, naj svoje uslužbenke dobro plačuje. Ne more se pa enaka plača zahtevati od nižjega uradnika ali delavca. Kdor ima, naj plača, kdor nima, ne more. Otročje je, če se reče, kdor nima, naj pa zahteva. Gg. duhovniki že dolgo zahtevajo in prosijo, a vse nič ne pomaga. To mora biti tudi služkinjam znano. Pravilno bi bilo, da se po dohodkih gospodarja odmerijo plače služkinjam. Pri malih dohodkih n. pr. 100 do 200 kron, pri srednjih od 200 do 400 kron in pri velikih dohodkih pa od 400 do 600 kron in več. Da

se ta pereča zadeva ugodno reši, treba sporazuma in uvidevanja od obeh prizadetih strank.

— Gusp. Slavko Plemelj, mestni tržni nadzornik v Ljubljani, nam je poslal z ozirom na našo notico »Ribiči, pozor!« sledeče: »Z ozirom na notico v našem listu z dne 30. oktobra 1921, št. 248, pod naslovom »Pozor ribiči« izvolite, prosim, resnici na ljubo priobiti sledeča dejstva: Ni res, da sem predsednik ribarskega kluba »Sava«, res je le, da sem klubov čla; ni res, da sem sklepal ribarske pogodbe »v prvi vrsti« v prid kluba »Sava« in potem šele v prid Slovenskemu ribarskemu društvu; res je, da nisem sklenil niti za klub »Sava« niti za Slovensko ribarsko društvo nikake pogodbe; revir na Vrhniki, ki ga ima dopisnik očitno v mislih, sem vzel v zakup edino za sebe v prvi vrsti za gojenje sulcev. Vseled prevelikega števila belic, ki ogrožajo uspevanje salmonidov, sem dovolil domačinom ribičem po poklicu, da ne ogrožam njih eksistence, lov belic pod kontrolo. Dosedaj je dobil pravico ribolova edino ribič Bernik za enodnevni lov. Lovil je pod kontrolo, salmonide je brezizjeme izpuštil. Ribe je prodal na ljubljanskem trgu; izkupilo je pridržal z mojim privolenjem za se. — Kdo ima torej v stvari prav? Ali prvi ali drugi dopisnik? Nam se zdi, da vsak nekaj!

— Smrtno se je ponesrečil dne 28. oktobra proti večeru v svoji žagi v Draščeku pri Sempasu Alojzij Mrevlje iz Vitovlj 101. S svojim sinom sta žagala kratek čok, kateri pa ni bil dovolj trdno v stroju zagojzen in je radi tega pri žaganju poskakoval. Sklonil se je in hotel zagojzdo pritrditi, a v tem hipu odskoči odžagana deska s stola ter ga tako močno udari po desni strani lica in na sence, da se je takoj zgrudil mrtev na tla.

— V Ogleju se je vršila svečanost v čast neznanemu vojaku. Ena izmed mater je izbrala izmed vseh 11 vojakov eno krsto, ki so jo peljali v Rim, kjer so jo pokopali z vsemi svečanostmi dne 4. t. m. Ostalih deset so pokopali na isti dan v Ogleju.

— V katerem jeziku smejo biti pisane pošne položnice. Ker nekatere pošne niso znale, če se smejo položnice čekovnega urada izpolnjevati tudi v kakem drugem, kakor uradnem jeziku, se je odredilo, da se smejo izpolnjevati samo v srbsko-hrvatskem in slovenskem jeziku.

— Razpisane pošne službe. Razpisana je poštna služba pri pošnih Rogatec in Videm pri Krškem. Odpravnika služba se je razpisala pri poštah Fram, Cankova in Rogascevi.

— Pregled službene obleke poštinih uslužbenecv. Poštno ravnateljstvo je ugotovilo, da niso poštni uslužbeneci posamezne kose službene obleke hkrati s civilno obleko, nekateri pa sploh ne nosijo zimske službene obleke, ki so jo dobili. Službena obleka: zimska in letna, se bo zato dvakrat na leto pregledala in sicer drugo nedeljo meseca januarja in drugo nedeljo meseca avgusta. Letos se bo izjemoma pregledala že 13. novembra.

— Išcem svojega sina Alojzija, starega 28 let, rojenega v Litiji, ki se je nahajal v ujetništvu v Franciji. Po prevratu se je javil v Litiji na županstvu. Sedaj ni nikakega sledu o njem. Prosim onega, ki bi kaj vedel o njem, da sporoči na naslov: Regina Taškar, Litija. Dotični dobi nagrado.

Prekmurje.

p Dolnja Lendava. Dramatični odsek tukajšnje čitalnice vprizoril dne 29. oktobra igro »Ivan« in »Kakršen gospod, tak sluga«. V nedeljo so obe igri ponovili brezplačno za vojake. S tem je storjen prvi korak v kulturnem delu pri nas. Marljivi igralci naj se ne strajajo truda, ampak kmalu naj zopet nastopijo. Igra je bila dobra pri vseh igralcih. Brezdvomno bo vsaka naslednja predstava privabljala več in več občinstva. Led je prebit. Ribiči, razpnite mreže! — J. G.

p Iz Amerike, kamor je šel obiskat prekmurske Slovence, se je vrnil belinski občepriljubljeni kaplan, vč. g. Štefan Lejko. Prekmurski madžarski renegati so ga celo v Ameriki hoteli zasledovati.

p V Beltinju je postavil novo žago in parnilin podjeten domačin in naš pristaš g. Ljudevik Pinterič, bivši hotelir v Sarajevu. — Pred nekaj tedni je istemu umrla njegova soproga.

p V Dolju Lendavo je prišla iz Ljubljane na veleposelstvo Esterhazyjevo komisija in konstatirala velik nered, ki je bil pod »samostojnim« sekvestrom g. Faležem, katerega so kljub njegovi nezmožnosti držali na tem mestu samostojni poslanci in lokalni demokrati intrinčanti.

»Samostojni doktor vsega živalstva« v Dol. Lendavi išče za svoje otroke nemškega učitelja, da mu istih ne bo treba, kakor je prvotno nameraval, poslati v Gradec učiti se blažene nemščine. Mož je nenadno zelo bogatel.

»Panonijac«, nov list nameravajo začeti izdati v Murski Soboti JDSarski nezadovoljneži. Mi jim svetujemo, naj ga raje imenujejo »Bivši boljševiki«.

štajerske novice.

š Zdravnik pred sodiščem. Včeraj se je pred mariborskim okrožnim sodiščem nadaljevala razprava proti zdravniku dr. Hermanu Kraussu, ki je bil obtožen radi odprave umetnega splava. Dr. Krauss je bil oproščen. Državni pravdnik je prijavil ničnostno pritožbo.

š Mariborski občinski svet je imel sinoči svojo redno sejo, na kateri so bili stavljeni razni predlogi n. pr.: Mestna občina naj nakupi zadostno število goveje živine, da bo prebivalstvo do spomladi preskrbljeno z mesom; ustanovi naj se mestna aprovizacija in mestna mlekaria. Podžupan Roglič je poročal o prodaji treh mestnih vojašnic vojaškemu erarju, ki ponuja 20 milijonov kron in dravsko vojašnico. Občinski svet je sprejel to ponudbo.

š Mleko v Mariboru je poskočilo na 12 kron za liter. Jaje sploh ni na trgu. Po deželi se prodajajo jajca po 12 kron komad. Kam bomo prišli!

»koki nos in bil vesel,« ko je hrestljala svila pod njegovimi rokami.

»Toda,« je dvignil pomenljivo prst nekdo izmed žlahte in ga opozoril: »Toda, skrijte to reč, da je ne zalotijo carinarji.«

»O, primojstokrat, za koltrane sem jih opeharil, pa bi jih za to smet ne bi. Vi me ne poznate. Z Bogom!«

Pavle je pomaknil klobuk še bolj po strani, kot ga je nosil ponavadi. Z dediščino je bil kar zadovoljen, zakaj, mož ni bil lakom. Napotil se je po mestu in razmišljal.

»Kočmajka — za ženo kot nalašč. V adventu za k maši — recimo letos. Drugo leto jo pa naklepe za v hlev. in šerpa! Ta bo pa samo za žeganje na praznik Marije Udarjene ali za kako svatovski. Pezdirjeva Hana si odklopa za palec jezika, tako jo bo trla zavist. Cekar bo pa še zame kaj pripraven, kadar nakuham jagodovca in ga bom tabernal v zelenkah koproarskim kovačem. — No in »Dušna pašca« — to so bukke, da je knj branja. Mojeja Pavelčka priganja župnik: »Naj ti kupi ata molitvenik.« Sedaj ga fant ima, pa ne takega kot sedaj, ki je komaj za revno pratiko debel. Do smrti ga ne bo preril. Vse bolj mu diši bič in litanice kot branje in šola.«

Tako se je Pavle ukvarjal s tetino dediščino in postajal ob izložbenih oknih.

»Ona že ima štruco, Pavelček jo ima, še za Lojzko nekaj.«

Lojzka je bila njegov srček. Če so prišli sosede na pomenček k njemu, je prav vselej izginil za trenotek iz hiše in vselej je prinesel v naročju triletno Lojzko ter jo pokazal možem.

»Lojzka, kaj ne, moja — moja!«

In tihi, nežni otročiček je objel ata krog vratu in smehljalje gledal po možeh.

»Bog ve, kje si dobil tega otroka, ko ga je sama ljuba dobroti, ti si pa taka grča, Pavle,« so ga jezili sosede. In za to Lojzko je iskal Pavle »štruco iz Grada.«

Pred izložbo otroških igrac se je zagledal v lepo, veliko punčko. Plave oči je imela, skodrane lasčke, tipkaste rokavčke in pisano krilce.

»Tri sto — moja bo in Lojzkinja!«

Takoj je poiskal banko in položil takega za 100 dinarjev na mizo. Uradnik mu je nabrenkal 50 takih po 100 kron, kakor jih je Pavle pod prejšnjim cesarjem presneto malo videl.

»Preklicano so propadli Nemci, se je kar samo od sebe smejalo Pavletu in strahno mu je bilo žal, da ni mogel s tem šupom bankovcev v krmo pod Ljubno goro, kjer bi bil — bahač — vprčo vseh odmotal listnico in jim vrgljal pred nosom s tako rešto denarja. Pa kar ni, ni. Pavle je šel po punčko.

»Koliko ta punčka?« je vlekla za prst komije pred izložbeno okno.

»Pet sto kron!«

Pavletu so se naježili lasje.

»Hudirja«, je zaklel v srcu in računal. »Za konoje sem dal dve sto kron ob razsulu — za igrac naj dam pa pet sto. Komu mu je v tem razlagal, kako punčka zaspi in kako se zbudi, da celo zajoka, če jo pritisne na trebušček.

Pavle se je spomnil Lojzke in s tresočo roko je naštel stotake. Zavili so mu punčko v papir in

jo položili v cekar. Kaplja potu je prilezla Pavletu izpod klobuka, ko je stopil na tlak in šele tam je počasi preračunal, da je dal zanjo samo petdeset naših.

»Saj sem za meh slepe lisice dobil desetkrat toliko in žena je rekla, čeprav vso lisico zapravim, prava reč.«

Znojna kaplja se mu je posušila in napotil se je dalje.

Prišel je do jermenarja. Komatički, sedla, uzde, vajeti — vse je blestelo skozi okno.

»Šment — lepo uzdo in vajete bi pa rabil moj šimelček. Če sem že vsem preskrbel »štruco«, zakaj bi je konjičku ne.«

Stal in stal je pred oknom. —

Takale uzda in brade, kot srebrne, da pocin-gljavajo, če teče. — Če je konj v glavo lep, je prav zaprav vso lep. — In to vajete — takele rumene — ljudje bi pravzaprav mislili, da je ves konj na novo oblečen. Preračunal je še enkrat, koliko ima pravzaprav denarja — in nato samozavestno stopil v trgovino.

Kmalu se je vrnil iz nje, njegov nahrbtnik se je v prodajalnici zredil in napeto dokazoval, da nad »Dušno pašco« kraljuje uzda in vajeti.

Pavle je jo mahnil na kolodvor, nič več ni postal pred izložbami, kresal je je po tlaku, da so iskre letale izpod peti. Petot si je želel, da bi strljal domov in razložil na mizo pred svoje vso to lepoto. Kupil si je vozovnico za prvi vlak — bil je brz — za ostanek denarja si naročil goljazi in nato pokojno čakal.

(Dolje.)

Socialni vestnik.

LETNO POROČILO

inspekcije rada kraljevine SHS o njenem poslovanju l. 1920.

I.

Leta 1840. je angleška vlada sestavila uradno komisijo, da prouči položaj delavstva. Po vsestranskem raziskavanju in proučevanju je ta komisija izdala takomenovane »Modre knjige«. V teh knjigah je z veliko točnostjo opisan položaj in stanje delavstva vseh panog, delavcev v rudokopih, industrijskih in trgovskih podjetjih. Dasiravno je bil to eden prvih poskusov podati vsaj približno sliko o bedi, strahoti in moralni propadlosti, v kateri živi delavstvo, vendar je bil rezultat naravnost presenetljiv in človeku se ob čitanju zapiskov te ankete krči srce. Vendar se je angleška vlada šele l. 1886. pričela resneje zanimati za izboljšanje razmer in je pri ministrstvu za trgovino ustanovila oddelek za delo (Labour Department). Ta oddelek izdaja »Labour Gazette« in razne publikacije, v katerih najdemo zelo zanimive podatke o delavskem gibanju. Se pred Angleži stojijo v tem oziru Francozi. Že leta 1808. so v Franciji ustanovili obrtna sodišča (Conseil de Prud'hommes), katerih namen je bil ta, da so mirnim potom reševali spore med delodajalci in delavci. Slična sodišča so Francozi ustanovili tudi v Belgiji l. 1809. Ta sodišča so se zelo razvila in se danes nahajajo skoraj v vsakem mestu. Slične institucije in urade najdemo v vseh drugih državah.

Ne glede na to, da so pokrajine, ki sestavljajo Jugoslavijo, pripadale raznim državam, je razumljivo z ozirom na njihov kulturni in gospodarski nivo, da so v teh posameznih pokrajinah veljali razni principi glede zaštite delavstva in da so poslovali različni uradi za socialno statistiko, socialno pravoslovje in uradi, ki naj bi zastopali delavske interese, reševali razne spore in posredovali. V Avstriji je bil leta 1900. ustanovljen statistični urad za delo kot oddelek ministrstva za trgovino. Ta urad je izdajal dobro urejevano »Sozialistische Rundschau«. Dalje je obstojal v zvezi s tem uradom delovni svet. Najvažnejša pa so bila obrtna sodišča (Zakon od 14. maja 1869). To je veljalo v Sloveniji in v Dalmaciji. V Hrvaški je bil v tem oziru merodajen ogrski zakon, v Bosni in Hercegovini navedbe sarajevske deželne vlade. V Srbiji in Macedoniji je bil sicer izdan nekak zakon, vendar pa se ni nikdar uveljavljal in je bilo vse prepuščeno privatni iniciativi, v Črni gori pa sploh niso poznali tega vprašanja. Da bi se to uredilo, je bila z odlokom ministra za socialno politiko z dne 21. aprila 1920, ustanovljena »Inspekcija rada«. O svojem delovanju v l. 1920. je ta inspekcija rada izdala letno poročilo, ki bi jo tudi lahko imenovali »modro knjigo«.

To letno poročilo obsega 240 strani, je opremljeno z nekaj slikami in razdeljeno v oddelke, ki obsegajo poročila inspekcij posameznih pokrajin. Poročila so sestavljena v srbskem, hrvaškem in slovenskem jeziku.

Gospodarstvo.

Tuje valute rastejo.

Zagrebske borze se je polatila danes naravnost panika. Istotako dunajske borze. Vnel se je naravnost divji lov za tujimi devizami in valutami, ki so dosegle naravnost horendne cene. Tako je poskočila deviza Italije v Zagrebu na 14.50, London na 13.50 in še čez, dolarji na 345, Pariz na 25.50, Praga na 342 in še več. Blaga ni bilo dobiti. Samo deviza Berlin, ki je padel na 155—159, ter Dunaj, ki je padel na 6.40, sta se brez kupcev ponujala. Nova devizna odredba torej ni mogla ustaviti poloma.

Na Dunaju so cene tujim valutam še neverjetnejše. En švicarski frank notira 1030 n. a. K. — ena lira 247 n. a. K., en funt sterling 23.100 n. a. K., ena češkoslovaška krona 54 n. a. K. in celo omalovaževana poljska marka, pri kateri se je pred časom pol Dunaja zašpekuliralo, skoraj dvakrat toliko kot avstrijska valuta. Samo mi smo tudi nasproti Dunaju skromni in notiramo 14.55.

V Curihu si je naša krona prav malo sicer, toda vendar opomogla. Od 1.60 se je dvignila na 1.65. — Na zagrebski borzi se to prav nič ni poznalo. Berlin je padel na 2.33, Budimpešta na 0.55, Bukarešta od 3.05 na 2.85, Dunaj pa je dosegel tečaj 0.17 in je torej že zaostal za Varšavo, ki se je dvignila na 0.18. — Češkoslovaška krona pa se je vzdržala.

Draginja in verižništvo sta začela najbujneše cveteti.

BORZA.

Zagreb, 4. novembra. (Izv.) Devize: Budimpešta 37.50—37.90, Berlin 155—159, Italija 14.18—14.50, London 13.30, Pariz 25—25.50, Praga 342, Dunaj 6.40—6.50, Bukarešta 190—200. — Valute: dolarji 345.

Zürich, 4. novembra. (Izv.) Devize: Budimpešta 0.55, Berlin 233, Italija 21.70, London 21.14, New York 537, Pariz 39.50, Praga 5.15, Dunaj 0.17 (n. a. krone 0.12), Bukarešta

2.85, Zagreb 1.65, Varšava 0.18, Holandska 985.

Dunaj, 4. nov. (Izv.) Devize: Budimpešta 605.—, Berlin 24.25, Italija 247.50, London 23.100, New York 4650, Pariz 435.00, Praga 54.00, Zürich 1030.00, Bukarešta 30.00, Zagreb 15.45, Varšava 195.—, Holandska 1850.00.

g Naše vnanje posojilo. »Beogradski Dnevnik« od 3. t. m. poroča, da teko pogajanja finančnega ministra Kumanudija z angleškimi bankami glede vnanjega posojila »dosta povoljno« (to se pravi v navadnem jeziku: slabo). Glavna težava je, da zahtevajo angleške banke, naj naša država nabavi za en del posojila železniški material za popravlo našega prometa v Angliji, čemur se belgrajska vlada z ozirom na visoki kurz funtov upira (in to popolnoma upravičeno). V gotovini bi dobili 8 milijonov funtov sterlingov, kar znaša po današnjem kursu okoli 10 milijard naših kron. — Slično vest imajo tudi drugi belgrajski listi, z razliko, da javljajo le o posojilu v gotovini v znesku 5 ali 6 milijonov funtov sterlingov. — Za popravilo valute i. t. d. to posojilo ne bo velikega pomena, ker bo že sama mobilizacija mnogo tega denarja pozrla.

g Kontrolni odbor pri Narodni banki je ukinil večeraj v pelek izdajanje odobrenj za nakup deviz in valut ter prepustil vsjo trgovino pooblaščenim bankam.

g Jadranska banka povzra svojo delniško glavnico. Na svojem običnem zboru dne 30. t. m. bo Jadranska banka povzra svojo delniško glavnico na 120 milijonov kron.

g Državna pristojbina na delnice je povzra na 4 % nominalne vrednosti.

g Naš državni proračun za leto 1922. Dohodki so proračunani za leto 1922 na 4.815.052.236 dinarjev, izdatki pa na 6.434.600.896 dinarjev. Deficit znaša 1.619.638.660 dinarjev.

g Naša produkcijska sila. Iz Bosne se je izvozilo letos 237 vagonov suhih sliv.

g Letošnja žetev bombaža. V Združenih državah cenijo letošnjo žetev bombaža na 5.477.000 bal nasproti 5.754.000 balam v lanskem letu. Svetovno žetev bombaža cenijo na 8.000.000 bal.

g Osnovanje domačega sped. podjetja »Orient« sped. medn. d. d. v Mariboru. Pod gornjim imenom so osnovali naši domači trgovci in industriji lastno trgovsko in spedijsko podjetje, ter razpisali v svrhu subskripcije delniško glavnico Din. 1.000.000.—. Subskripcija se zaključuje dne 6. novembra 1921. Opozorjamo radi tega vse naše trgovce, industrijale in podjetnike, ki še niso položili kamena za zgradbo lastnega sped. podjetja, da isto storijo takoj, ter izrabijo zadnje dneve v podpis delnic trg. sped. d. d. Orient. Smatramo eminentne važnosti, da postane snujoče se podjetje izključno delo naših trgovcev ter da ostane v njih rokah pred vsem, ker bi lahko obstajala nevarnost, da preide podjetje v privatne roke, ter isto s tem izgubi svoj prvotni namen. Pri razdelitvi delnic se bodo v vsakem oziru upoštevali prejšem trgovci, industrijale in drugi podjetniki, ter se bode gledalo, da dobi vsak tisto število delnic, ki jih bode podpisal. — Podpisujte torej delnice svoje trg. sped. d. d. »Orient«.

Ljubljanske novice.

lj Pevci in pevke! Ne zamudite koncerta v ponedeljek 7. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionu, da počastimo delo moža, ki je veliko truda, časa in denarja žrtvoval, da je nam omogočil toliko veselih in srečnih ur in veselje do petja med Slovenci tako nepričakovano dvignil.

lj Odbor Leonove družbe ima danes, soboto v I. nadstropju Jugoslovanske tiskarne ob 6. uri zvečer svojo sejo. Odborniki prijazno povabljeni vsi. — Predsednik.

lj Mlinar in njegova hči. Zloigra v petih dejanjih, se ponovi v nedeljo 6. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Vstopnice se dobe v predprodaji danes in jutri cel dan v II. nadstropju istotam. (Soba št. 25.)

lj Besedilo za Aljažev častni večer (koncert »Ljubljane«) v ponedeljek, 7. t. m., zvečer ob osmih v »Unionu« se dobiva danes od 11. ure naprej v »Unionu« trafiki.

lj Organizacija javnih nameščencev, somišljenikov SLS, javlja, da se vrši v soboto, dne 12. t. m., njen II. redni občni zbor ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstropje. — V slučaju ob določenih uri premalo navzočih članov se vrši pol ure pozneje občni zbor brez ozira na število prisotnih članov. — Dolžnost vseh naših članov je, da se II. občnega zbora sigurno udeležijo. — Odbor.

lj Mesto venca na grob g. J. Jerotina je darovala družina Vider Stolni Elizabetni konferenci 200 kron.

lj »Jugoslovansko-Češkoslovaške Lige« ustanovni občni zbor se vrši v sredo, dne 9. t. m. ob 20. uri v mestni zbornici na magistratu. Na dnevnem redu so volitve odbora in sicer: predsednika, 2 podpredsednikov, 12 odbornikov, 6 namestnikov in 2 revizorjev. Novo društvo si je nadelo nalogo gojiti bratske stike med češkoslovaškim in jugoslovanskim narodom tako na kulturnem kakor na gospodarskem polju ter skrbeti za čim najtesnejše zblizanje obeh bratskih narodov. Vse one, ki jim je slovanska vzajemnost ideal in ki se zavedajo velike važnosti kulturnega in političnega zblizanja in spoznavanja s Čehoslovaki in Jugoslovani, vabimo, da se udeležijo občnega zbora in vstopijo v kolo društvenikov. Nadejamo se, da ne bo nobenega narodno zavednega Slovenca, nobene rodoljubne Slovenke, ki bi ne pristopila tej velevažni organizaciji.

lj Požar. Sinoči ob pol 7. uri je pričelo goreti v avto garaži, ki stoji na dvorišču hiše g. Travnja v Tobacni ulici št. 5. Zgorela sta popolnoma dva avtomobila, last g. inž. Kasala. Vdrla sta se tudi streha in strop garaže. Na lice mesta je takoj prihitela požarna bramba iz tobačne tovarne, ljubljansko prostovoljno gasilno društvo in nekaj vojaštva. Na gradu je ustrelil, ko je že četrto ure gorelo, vendar se je ljubljansko prost. gasilno društvo pri drugem strelu že odpravilo k požaru. Lastnik hiše g. Traven in njegova hčerka gdnja. Minka sta se pri reševanju raznih predmetov

močno opekla in so ju z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico.

lj Pevski zbor Z. J. Z. vabi ponovno vse prijatelje peja in zabave na zabavni večer s koncertom, ki se vrši danes v soboto v veliki dvorani hotela Union. Vzpored je izvanredno bogat in zanimiv. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Odbor. (k) lj Denarno vložno knjižico je nekdo našel. Nahaja se v Linhartovi ulici št. 7.

lj Tatvine in golufije. Tvrdis Breznik & Fritsch je neki uslužbenec, ki je imel sijajno plačo tedensko 380 kron, ukradel blaga v vrednosti 320 kron. — Članu opernega gledališča Zornanu Josipu sta bila ukradeni površki in klubki v skupni vrednosti 2000 K. — Šivilji Mariji Berglezovi je pod zvito pretezo izvalil brezposelní trgovski sotrudenik Karel Polanec šivalni stroj in ga prodal za 700 K Amaliji Pangrčevi, ki mu je plačala na račun 600 kron, za kar si je reva celo 400 kron izposodila. — Šest vreč krompirja je bilo ukradenega v kmetijski šoli na Poljanski cesti vrtnarskemu pomočniku Francu Maroltu. Tat je prilezel čez zid na dvorišče in odnesel krompir s kegljišča, kjer je bil pokrit s slamo in s praznimi vrečami. Zmetal ga je nato čez leseno ograjo na Poljanski nasip. Kdo je kradel, se ne ve.

lj Pretep v Krapeževem blevu. Tone Oblak je prišel v Krapežev blev v Gosposki ulici, kjer se je prepiral s hlapi. Iz prepira se je razvil pretep, tekom katerega je Oblak Krapeževga poslovođa Rafaela Stožirja udaril s palico po glavi in ga poskodoval.

Narodno gledišče.

Drama.

Sobota, 5. nov.: Kozarec voden. C.

Nedelja, 6. nov.: Golgota. Izven.

Opera.

Sobota, 5. nov.: Rigoletto. D.

Nedelja, 6. nov.: Boheme. Izven.

Prosveta.

pr Bogoslovna Akademija je ravno kar izdala A. Ušeničnikov »Uvod v filozofijo«. Knjigotržna cena je 160 kron, člani pa dobijo knjigo za 120 kron, ako jo naročijo naravnost pri upravništvu (Rožna ulica 11), a plačati morajo to vsoto naprej; na naročila brez denarja se ne moremo ozirati, ker bi bilo poslovanje preveč obremenjeno. Člani, ki žele knjigo osebno vzeti, jo dobijo v prodajalni KTD (Ničman). Pred novim letom bo Bogoslovna Akademija izdala še eno aktualno znanstveno knjigo, ki jo bodo člani tudi dobili po nižnji ceni.

pr Najobsežnejša skladba pri koncertu »Ljubljane« dne 7. t. m. v »Unionu« (začetek ob osmih, konec ob pol desetih) bo »X. rukovet (šopek) macedonskih narodnih pesmi«, ki ga je uredil Stefan Mokranjac. To so krasne pesmi od razigranega veselja do otožne žalosti, se razvijajo pred nami srčna iskrena čustva, kakor jih je zmogla samo slovanska duša, ki je bila tako izkušena kot duša naših južnih bratov v Macedoniji; saj tam je bilo tako, da je z eno roko vodil nevesto k poroki, z drugo pa odbijal zavratnega sovraga, krvoloka Turčina, ki mu je hotel iztrgati najdragocenejši zaklad; in zopet je z eno dvigal čašo iskrečega se plemenitega trnatega soka, z drugo pa trdno prijemal za meč in samokres, ker niti sredi največje radosti ni bil varen, da se mu ne zablika nenadoma krivi handžar nad glavo ali da iz skri-vališča ne šine zavratni svinec proti njegovemu telesu. Zato se tudi v pesmi kaže po eni plati čudovita mehkoba in prisrčna nežnost, po drugi junaška neustrašenost in vedno pripravljena bojevitost: živ odsev razmer tepanega, toda nikdar uklonjenega, srčno dobrega, pa tudi ponosnega rodu. Kakor pojemajoc spev ljubezni se oglašja pesem, pa kakor vihar bobni in hrumi preko plani in divjih vrhov... Vredno jo je slišati, zlasti, ker niti več dobro ne vemo, ali jo je sploh kak slovenski zbor že pel. Če jo je kateri, jo je »Matita« že pred veliko leti, da se je spomin na to izgubil. — Mokranjac je eden najizrazitejših jugoslovanskih skladateljev; njegove skladbe in prirreditve čudno srečno spajajo pristno narodno čustvovanje z moderno glasbeno obliko. Srečno zato, ker njegove skladbe vsakdo s pridom uživa: preprosto oko, ki nobeni noti ne ve imena, pa tudi izobražen glasbenik, ki se bo divil lepoti glasbenih motivov in iznajdljivosti skladateljevi pri urejanju tega prekrasnega šopka. — Tako smo si ogledali na kratko skladbe, ki se bodo pele ta večer, ogledali venci skladateljev, ki bo z njih deli obdala »Ljubljana« ta večer častito in v delu za Boga in narod osivelo glavo zlatomašnika Aljaža. Samo eno je še treba: poslušat pojdemo in z navzočnostjo priznavat nesebičnemu delu zasluge in javljat svoje spoštovanje.

pr Zbornik za umetnostno zgodovino. Urejuje dr. Izidor Cankar. Izdaja Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani. Izhaja štirikrat na leto in stane za Jugoslavijo 100 kron, za inozemstvo 15 frankov. — Za ude Umetnostno-zgodovinskega društva je naročnina poravnana s članarino. Izšla je prva edicija, obsegajoča prvi dve številki in ostali dve številki za tekoče leto naznanja za mesec december. Vsebine: Dr. Fran Stelc: Slikar Johannes concevis de Laybaco. Viktor Steska: O nekaterih ljubljanskih spomenikih. Dr. Jos. Mal: Doneski k zgodovini zvonarjev in zvonov po Kranjskem. Izidor Cankar: Umetnost v krščanskem slovstvu 2. stoletja. Karel Ozvald: Doneski k estetskemu šolanju očesa. Varstvo spomenikov, poročilo konservatorja dr. F. Steleta. O Narodni galeriji in o »Umetnostno-zgodovinskem društvu« poroč. Izidor Cankar. Sledi še bibliografija za l. 1921, sestavljena od Marijana Marolta in razna poročila. Iz društvenega poročila posnemamo, da namerava društvo v »Zborniku« izdajati slovensko umetnostno topografijo, ki prične izhajati l. 1922. Namen tega dolgotrajnega dela je, da se umetnostno popiše vsa Slovenija, s čimer bi se omogočil sistematičen umetnostni in zgodovinski študij domače umetnosti ter bi se omejile nadalj-ne izgube umetnostnih predmetov. Topografija se prične z opisom dekanije kamniške. — Moremo reči, da nas je »Zbornik« razveselil, kakor ne zlahka kak drug pojav v naši književnosti, ker je prevzel sicer težko, pa za zgodovino naše domače umetnosti izredno važno nalogo. Dr. Cankarjeva študija »Umetnost v krščanskem slovstvu 2. stoletja«, ki se bo nadaljevala v 3. in 4. številki, ne bo zanimala samo zgodovinarja in ljubitelja umetnosti ampak ravnotako teologa in vsakega, kdor se zanima za kulturne pojave v praksičanski dobi. Zbornik prinaša k Stelcovi uvodni razpravi

reprodukcijo več slik, ki pa je deloma slabo uspešna. To je edina slaba stran Zbornika. Zelo srečna je bila misel, pridelati vsaki razpravi na uvodnem mestu vsebino razprave v francoščini.

pr Romantična simfonija dr. Ant. Brucknerja, ki jo izvaja orkester Dravske divizije 10. t. m., se dobi v mali izdaji partiture v knjigarni Kleinmayer, Miklošičeva cesta.

pr 6 pesem k blagoslovu, potrjenih od preč. knezoškof. lavantinskega konzistorija v Mariboru z dne 16. avgusta 1920, št. 3952. zložil Karol Ber-var, op. 11. — Zbirka se priporoča in se dobi pri g. skladatelju v Celju, in sicer 5 partitur za K 50.

pr Luther v luči zgodovinske resnice. Ravno za jubilejne svečanosti reformacije na Nemškem sta izšli o Luthru dve novi deli, ki kažeta Luthra in njegovo delo v nepotvorjeni zgodovinski luči. Obe knjigi je spisal znani učenjak in Luthrov biograf vseučiliški profesor Hartmann Grisar S. J. Prvo delo nosi naslov: Luther v Wormsu in zadnje tri stoletnice reformacije (Luther zu Worms und die jüngsten drei Jahrhunderte der Reformation, Herder-Freiburg, 14 M in doklada). V njej nam pisatelj strogo zgodovinsko opisuje sežig cerkvenega prava v Wittenbergu in prvi nastop Luthra v Wormsu ter brezobzirno razdava sliko, katero bi Luthrov pristasi kljub jasno dokazani zgodovinski resnici radi ohranili kot resnično. Na zadnjih jubilejnih slavnostih so prirrediteli slavili Luthra preko vseh meja in ga imenovali temelj kulture, prinašalca duševno-nravnega večnostnega razvoja, nad vse konfesionalne meje vzvišene duha, ki sega v večnost, temelj nemštva in pravice vesti itd. P. Grisar jemlje vse te naslove pod drobnogled in nam pokaže, koliko je treba molče preiti, da se ohrani Luthrova legenda. Sicer pa kaže protestantizem danes nešteto razpok, ki gredo od vrha do tal in so se letošnji jubileji pravzaprav vršili v znamenju odpada od Luthra. Samo ena vez še trdno drži med protestanti: sovraštvo do katolicizma. — Druga knjiga p. Grisaria nosi naslov: Luthrove bojne slike (Luthers Kampfbilder, Herder — Freiburg, 14 M z doklado) in nam predčuje začetek Luthrovega boja proti podobam. Predmet je obdelan izčrpno in prinaša knjiga tudi slike.

Katoliški vestnik.

CERKEV SV. JOZEFA V LJUBLJANI.

Povsod skrbno povprašujemo, kdaj bomo začeli v naši cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani božjo službo. Nato odgovarjamo:

1. Kaj je sedaj s cerkvijo sv. Jožefa v Ljubljani? Letos o postu so jo nam hoteli kot »skladščec« vzeti v posvetne namene, a vsled naše pritohbe so jo nam morali vrniti za božjo službo. Zdaj se pridno poklada provizorični cementni tlak, na katerega naj pride šele pravi tlak. Ta cementni tlak bo stal sam kakih 140.000 K.

2. Cerkev se bo blagoslovila in odprla z božjo pomočjo in če bomo dotlej dobili dosti darov prihodnje leto na praznik sv. Jožefa.

3. Česa je treba v tej cerkvi? Dozdaj stoji samo golo zidovje. Znotraj pa manjka še vsega: oltarjev, klopi, vrat, prižnice, kora itd. Da moremo cerkev sploh odpreti in začeti božjo službo, nujno potrebujemo še najmanj 200.000 K.

4. Kako lahko pomaga vsak pri tem delu? Daruje naj sam kako podporo in nabira pri drugih, n. pr. za eno ploščo za tlak, pomaga naj opremiti oltar Matere božje, presv. Srca Jezusovega itd.

5. Kakih dobrot so deležni darovalci?

a) Vsak dan se posebej moli za žive in za mrtve dobrotnike te cerkve;

b) vsako sredo se bere sv. maša za njene dobrotnike, pri kateri se posebno spominjamo njihovih v vojski padlih sorodnikov;

c) deležni bodo vseh dobrih del, ki se bodo vršila v tej cerkvi;

d) sv. Jožef jim bo priprošnjik v življenju in zlasti ob smrti uri.

Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani, ki bo največja izmed cerkva njemu na Slovenskem posvečenih, bodi kakor veliko slovensko svetišče. Zato poskrbite vsi Slovenci z milodari, da se ta cerkev tudi znotraj dostojno opravi in prav kmalu odda bogoslužnemu namenu. Bog Vam vsem stotero poplačaj! Milodare prosimo blagovolite pošiljati več skupaj ali cela župnija, pa tudi posamezni na: Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani.

c Za moške in mladeniče bo jutri na Rakovniku v notranji kapeli ob pol 4. uri popoldne govor in litanije. Predmet govora: Ali je s smrtjo vse končano?

Dijaški vestnik.

d Akademski sv. maša. V nedeljo 6. t. m. se vrši v frančiškanski cerkvi ob 11. uri služba božja s kratkim govorom. Tema: »Smotrenost v naravi«. Govori dr. p. Gvido Rant. — Akademiki in izobraženi krogi so vabljeni.

d Akademski kongregacija. V nedeljo ob pol 10. uri dopoldne bo sprejel g. škof nove člane v kongregaciji. Ob tej priliki pristopimo vsi k mizi Gospodovi! Tovarši »Zarjanec«, »Dančarje« in bogoslovci najvjudneje vabljeni! — Prefekt.

Orlovski vestnik.

Redni občni zbor Orlovske podzveze v Ljubljani se vrši dne 20. novembra t. l. Ob 8. uri bo za udeležence pridiga in sv. maša, nato občni zbor v Ljudskem domu. Ob 17. uri se vrši istotam slavnostna akademija. Udeleženci akademije in občnega zbora imajo proti izkaznici polovično vožnjo na vseh progah. Vsi zastopniki odsekov se morajo izkazati s pooblastili.

Vsem odsekom! Nekateri odseki še sedaj niso vrnili preglednih pol. Centrala ne more vrstiti dobrih svojih nalog, če se odseki ne zavedajo in ne store svojih dolžnosti do nje. Prosimo, da nam jih nemudoma pošljete; s tem daste spričevalo disciplini predvsem sebi.

Antiseptično, čističe, osvežujoče, oživljajoče in krepilno deluje lekarn. Feller-ja prijetno dišič »Elsalfluid«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust. Priključen je 25 let. 3 dvojni, stekl. ali 1 špič. stekl. z zamotom in poštno pošlje za 48 K: Eugen F. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvaško.

Starejšo kuharico

ki je večja tudi drugih gospodinjstkih del in preprostega sivanja, sprejme pošteno dvočlansko rodbino v Ljubljani. Pismene ali ustmene ponudbe na upravnistvo »Slovenec«.

Sprejemem hlapca, kateri je nastop takoj. ODON KOUTNY, trgovina orodja in tehničnih potrebščin, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 87. 4058

Trgovsko pomočnico vedno v mešani stroki, pošteno in zanesljivo starejšo moč, ki bi bila zmogljiva samostojno voditi trgovino-podružnico na deželi, iščem za takoj ali da vsaj tekom par tednov nastopi. Naslov pri upravnistvu »SLOVENEK« pod števil. 4059.

Dva krojaška pomočnika enega za veliko, enega za malo delo, sprejme takoj Iv. Stupica, Dob pri Domžalah. Hrana in stanovanje v hiši. 4020

Iščem dekle, ne pod 80 let staro, ki je vajena hribov, zna dobro kuhati, prati ter sploh vsa gospodinjstva dela in ima veselje do otrok. Hrana dobra, plača po dogovoru. Ponudbe pod: »Poštenec« 4042 na upravo Slovenca.

Išče se trgovski pomočnik za večjo trgovino mešanega blaga. Reflektira se le na dobre prodajalce. Ponudbe s prepišani sprave na upravo »Slovenec« pod: »Trgovec« 4046.

Več dobrih krojaških pomočnikov sprejme takoj v trajno delo (hrana in stanovanje v hiši) **IVAN VRHOVEC** Dravje - St. Vid pri Ljubljani.

Mesto potnika išče bivši trgovec, koroški begunec, jugoslovanski državljan, in sicer v špecerijški stroki za celo Jugoslavijo. Ponudbe pod: »Zanesljiva oseba« 3879c na upravnistvo »Slovenec«. 4056

čevlarskega pomočnika za boljše delo sprejme takoj Josip Pokorn, čevlarski mojster, Martinova cesta št. 5.

Štedilnik pripraven za gostilno in tri lončene (sobne) peči na prodaj. — Naslov pove upravnistvo SLOVENEK pod števil. 4036.

Na domačo hrano se sprejmejo gospodje. — Naslov pove uprava lista pod števil. 4054.

Spalna soba kompletna iz trdega lesa, divan, kuhinjska oprema in nekaj drugega pohištva se prodaja. Ljubljana, Sv. Petra nasip 53. 4055

Moški in ženski klobuki se sprejemajo v popravilo vsako sredo in soboto na Sv. Jakoba trgu. 4041

Dobermann, dresiran, zelo dober, čen pes čuvaj, je na prodaj. Ljubljana, Martinova cesta št. 30, za viaduktom. 4047

Izgubili smo po dolgotrajni mučni bolezni ljubo mater, ozir. taščo, gospo

Frančiško Kadivc

v 78. letu starosti.

Naj počiva v miru!

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 6. t. m. ob 3. uri iz Vidovdanske ceste št. 9.

Anton Kadivc Ida Kadivc
trgovec, sin. sinaha.

KLAVIRJI NA OBROKE harmoniji, violine in vse glasbene potrebnosti. **Sirna na debelo in drobno.** **Alfonz Braznik,** bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15, Ljubljana.

Penzija Zdravilišče GRINTOVEC. Najlepša solčna lega na vznožju Alp. Krasni zračni prostori, izborna čista hrana. Ljudje se tukaj kar vidno popravljajo. Prvovrstna zdravniška sprava. Celo leto odprto. — Graščina **PREDDVOR, POSTA TUPALCE**

DRUŽABNIKA, večkega manufakturne stroke, se išče. — Ponudbe z navedbo kapitala pod »Trgovcem na poštni predal 124 Ljubljana. 4058

Njiva nekoliko oddaljena od pokopališča se prodaja. Več se poizve na Zavreth št. 12, p. Ljubljana. 4058

Rezanje drv z motorno žago ter dobavo drv vsako množino, dostavljeno na dom, priporoča **LUD. ILERŠIČ,** Ahacijeva cesta št. 10 (tramvajski postaja: Sv. Petra cerkev).

Na razpolago je lep, velik in svetel **LOKAL** primeren za pisarno. — Več se izve v **Bellevue v Ljubljani.**

Javna dražba raznega pohištva, obleke, zlatnine itd. dne 8. novembra ob 9. uri dopoldne v Ljubljani, Gledališka ulica 2/III. 4048 Okrajno sodišče v Ljubljani.

Lepo posestvo: njive, košenine, gozd, na katerem se lahko vidi 6 glav govedi, vse v lepem stanju, se prodaja. — Naslov pove upravnistvo »Slovenec« pod števil. 4040.

Išče se na deželo v mešani stroki izučena **prodajalka** porabna tudi za komptuar in za strojepis. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenec« pod »Zmožna prodajalka 3931c«.

Spalna soba, moderna, nova, iz lesa, se ceno prodaja. Naslov pove Anonimni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica št. 5. 4044

JETIKAI Specialist za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek: 11.-12. in 2.-4. ure v Mariboru, Razlagova ul. 21. Vse druge dni pa št. Jurij ob juž. ž.

Meblovana soba se išče za samca-uradnika, če močje v sredini mesta in z električno razsvetljavo. Ponudbe pod **LS/30 4034** na upravnistvo »Slovenec«.

Klobuke in slamnike vseh vrst, od preprostih do najfinjših, nudi vedno tovarna klobukov in slamniov **Franc Cerar, Domžale (Stob).** V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. Popravila se sprejemajo v Ljubljani vsako sredo pri tržki **KOVACEVIC & ERŠAN,** Prešernova ulica št. 5, na dvorišču, desno, kjer se ob sredah tudi daje popravljani predmeti. 3707

A. KUS JUBLJANA, RESLJEVA CESTA 4 priporoča svojo veliko zalogo porcelana, emailirane in luskusne POSODE.

Sladkor kavo riž mliho itd. dobite najceneje pri tržki **O. ČERTALIČ** v LJUBLJANI, Karlovska cesta.

Dvonadstropna hiša s trgovino je na prodaj v Kranju. Naslov pove upravnistvo SLOVENEK pod števil. 4035.

Šiši, podgane, stanice, ščurki niso golazni mora poginiti, ako porabite moja najbolje preiskšana in splošno hvaljena sredstva, kot prvotni poljski in hišni miši K 12, za podgane K 15, za ščurke posebno močna vrsta K 25; ščurka za stanice K 15; uničevalce moljev K 10 in 20; prasek proti mrčesom K 10 in 20; mazilo proti ašam pri ljudeh K 5-12; mazilo za aš pri živini K 10 in 20; ščurka proti mrčesom na vadiju in vseh vrstah (unicev rastlin) prasek proti mrčesom K 10. Pošilja po po vzetju zavoda na eksport.

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39. Trgovcem privedem odjema posust.

Po niski ceni: **Nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji,** tudi malo rabljeni. **F. BATJEL,** Ljubljana, Stari trg št. 28 — Karlovska cesta št. 4.

Ugodna prilika za nakup rize. Imam na prodaj pol vagona rize, žgane, št. 22, po jako niski ceni. — Imam tudi okrog 2 vagona napol sladkega sosa po ugodni ceni. — Kupim vsako množino suhega bukovega oglja ter bukove in hrastove prage. Cenj. naročila in ponudbe je poslati na: **FRANJO DROBNIC,** trgovec, LAŠKO. 4013

Prazne, nove in rabljene (djakova) v vsaki množini **vreče** po najnižji ceni pri: **FR. SIRC, KRANJ.**

Kupujem suhe gobe, tižol, brinjevo olje.

MOKO vedno svežo pšenično, rženo, koruzno in kromizni zdrob, krmilno moko in otrobi priporoča **FRAN POGAČNIK,** Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. Kupuje **vreče** od moke po najdobre višji ceni. 4007

Zahtevajte proračun za objavo oglasov.

OGLAS.

Ministarstvo Vojnog i Mornarice, Artilerisko Tehničko Odeljenje, Remontski Odsek, nabaviće direktnom pogodbom i to:

- Konja za tešku artileriju . . . 863**
- Konja za haubičnu artileriju . . . 318**
- Volova tegleci 575**

Uslovi se mogu videti svakog radnog dana od 8—12 i od 15 i po do 19 i po časova u Artilerisko Tehničkom Odeljenju Ministarstva Vojnog i Mornarice 6, Remontski Odsek. Zainteresovana lica treba do 15. novembra tek. god. do 11 časova da podnesu pismenu ponudu snabdevenu sa dva dinara taksenom markom.

Iz kancelarije Ministarstva Vojnog i Mornarice 6, Artilerisko Tehničko Odeljenje A. R. Br. 4267, 28. oktobra 1921 u Beogradu.

Naznanjam, da sem odpril **odvetniško pisarno** v Kamniku h. št. 41 (na Glavnem trgu). Kamnik, dne 30. oktobra 1921. **Dr. Konrad Janežič.**

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

TONE MALGAJ PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Parketne deščice hrastove, bukovne, parjene, broski pod in vsakovrsten :: rezan les lastnega izdelka nudi po najnižjih cenah :: **IVAN ŠIŠKA,** tovarna parketov in parna žaga, LJUBLJANA, Metlikova 4. Kupuje raznovrsten les v deblih v vsaki množini, kakor tudi gozdne parcele. — Sprejema les v rezanje na :: polnojarmenikih po naročilu. ::

Potrim sreem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi našega predobrega, nad vse ljubljene sina, oziroma brata, gospoda

Franc Šmalca

trgovca s klobuki v Ljubljani

po dolgem, hudem trpljenju in previdenega s tolažili sv. vere, v 34. letu njegove starosti v petek, dne 4. novembra ob 10. uri dopoldne v sanatoriju v Topolšnici v boljšo večnost.

Truplo blagopokojnika se prepelje v Mirno, kjer se položi k večnemu počitku

Maše sadušnice se bodo brale v Mirni in v Ljubljani.

Ljubljana-Mirna, dne 4. novembra 1921.

IVANKA in IVAN ŠMALC, stariši.

IVAN ŠMALC, brat.

IVANKA MICI in ANGELA ŠMALC, sestre.

4049

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočuvstva povodom bolezni in smrti naše nepozabne hčere, tete, oziroma nečakinje, gospodične

EME KRENNER

Izrekamo vsem najiskrenejšo zahvalo. Prisrčna zahvala vsem, ki so drago pokojnico obiskali v njeni bolezni ter jo spremlili k večnemu počitku.

Škofja Loka, dne 3. novembra 1921.

RODBINI

ALOJZIJ KRENNER **AMALIJA KRENNER**

4057

Prometni zavod za premog

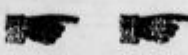
prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

Naslov:

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

OBRTNA BANKA v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje **kredite v obrtne svrhe** po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na

Telefon štev. 508.

tekoči račun obrestuje s **4%** od dne vloge do dne dviga.

St. pošt. ček. rač. 12051.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Šelenburškova ul. 4.

PODRUŽNICE: **MARIBOR**
Gospodarska ul. 38.

NOVO MESTO
Glavni trg.

KOČEVJE
štev. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetloilika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

KUPUJTE

LE PRI:

JOS. PETELINC

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite šiv. stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje, ter posamezne dele. Istotam vse potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

POLNOGUMIJASTI OBROCI

za tovarne avtomobile

PNEVMATIKO

za kolesa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI

najceneje.

J. GOREC,

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 14.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej

A. ZANKL
sinovi!

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjav.: Meraki Ljubljana.

Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolini, steklarski in mizarški kije, pisarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

»MERAKL« Lak za pode.

»MERAKL« Linoleum lak za pode.

»MERAKL« Emajlni lak. »MERAKL« Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpoložajo!

„ORIENT“

družba z o. z. preje

Braća Eberl in Jančar & Co

Ljubljana, Miklošičeva c. 4.

nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kijeja. Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

prevaža potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

BETON-ZELEZOBETON-

VODNE ZGRADBE-

ELEKTARNE

Stavbe in podjetje

Jnž. Laurenčič & Co

Ljubljana, Rimska cesta 2

IZRABA VODNIH SIL

ZAGRE-MILNI-JEZUJI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJ-STAUBE-MOSTOVI

PRORAČUNI-MERITI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Parna žaga Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Rožiče in dalm. smokve

več vagonov prodaja

Tomasović i Visković

Zagreb, Palmotićeva ulica br. 22.

Tel. 12-58.

Prvovrstna kolesa Puch

pnevmatiko DUNLOP-REITHOFFER-HUTCHINSON

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Vabilo na subskripcijo.

Podpisani konzorcij je sklenil ustanoviti **delniško družbo za eksploatacijo vodne sile reke Krke**. V kratkem bode dogotovljena prva električna centrala v Zagracu, ki bo preskrbovala z električnim tokom še tekom tekočega leta velik kos Dolenjske, kakor Krko, Stično, St. Vid pri Stični, Višnji gori, Žalno, Grosuplje, Šmarje, Škofljica, Dobropolje itd. V slučaju večje uporabe električnega toka je na Krki še več za eksploatacijo zelo pripravnih mest.

Delniški kapital družbe bode znašal K 6.000.000— ki se sme zvišati s sklepom občnega zbora na K 10.000.000—. Kapital bode razdeljen na 7500 delnic po nominalni Din. 200.— K 800.—.

Vsled tega se daje na javno subskripcijo omenjeno število delnic po nominalni ceni. Za stroške emisije in kolek pa je plačati za vsako delnico še Din. 20.— K 80.—. Na subskribirane delnice odpadajoči znesek je vplačati takoj ob prijavi.

Subskripcija se bode vršila

od dne 15. oktobra do 15. novembra t. l.

pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani ter njeni podružnici v Novem mestu, pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani ter Hranilnici in posojilnici v Višnji gori.

Delnice bodo deležne čistega dobička iz 1. januarja 1922 ter bodo opremljene s kuponom za 1. 1922.

O subskribiranih delnicah in o vplačilu se bodo dajala prijavitnikom posebna potrdila.

O dodelitvi delnic se bo subskribentom poročalo, kadar bode prijava končana, nakar dobe isti začasno potrdilo o dodeljenih jim delnicah proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah, odnosno vrnitev vplačanega zneska, kar bode preseglo predpisano višino. Originalne delnice prejmejo podpisovatelji proti začasnemu potrdilu, kakor hitro bodo dotiskane.

Konzorcij »Elektrarne Zagrac« v Višnji gori.

Josip Javornik,

Ivan Končina,

Milan Končina,

Franc Koščak,

Henrik Lobe,

Mihael Omahen,

Anton Rojec,

Ivan Šteh,

Martin Videnič.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Telefon št. 21.

Podružnice: **DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.**

Ekspozitura: **BLED.** - Interesna skupnost s: Sveopčo Zanatijsko banko d. d.

v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez **K 50.000.000—.**

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.